יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

היינט 8 זייטען

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 96 | לאדז, מיטוואך, ל' ניסן תרצ"ג | עלפטער יאהרגאנג | Łódź, Sroda, 26 kwietnia 1933 r. | № 96

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

דערמארדעט א יוד. אפטייקער און זיין פרוי
שוידערליכע רציחה פון היטלער'ס גזלנים

איננסברוק, 25. (יט"א טעלעגראפיש).
אין בערלין אויף דער קאנצלער־אלעע איז א גרופע היטלעריסטען אריין אין דער אפטייק פון יוד גרינוואלד. און אויפגעפאדערט, ער זאל שליסען די אפטייק, ווייל געגענאיבער האט א היטלעריסט גע עפענט אן אפטייק, גרינוואלד האט אפגעזאגט, און נאך דעם זעלבען טאג, איז ער פערשוואונדען געווארען. אויף צומארגענס האט די פרוי גרינוואלד בעקומען צוגעשיקט א מעלדונג, זי זאל קומען אפנעמען דעם טויטען קערפער פון איהר מאן.

די פרוי האט בעשלאסען פאר יעדען פרייז זיך צו דערוויסען ווער ס'זענען די מערדער צו דעם צוועק האט זי געדונגען פריוואטע דעטעקטיווען, די פרוי איז אבער דעם זעלבען אווענד פערסמ'ט געווארען. דעם פאל פון פרוי גרינוואלד'ס טויט, האט די פרעסע פערעפענטליכט פאר — א זעלבסט־מארד...

80,000 רואינירטע יודן נעמען אומזיסטע מיטאגן
שרעקליכע נויט און שוידערליכע לאגע פון דייטשען יודענטום

איננסברוק, 25. (יט"א טעלעגראפיש).
די יודישע דירעקטארען פון דער פירמע פערדינאנד פאבער זענען ארעסטירט געווארען, זיי ווערען בעשולדיגט אין כלומרשט דערצעהלען וועגען יודען־פייניגונגען.

ס'איז איצט געווארען א סיסטעם צו ארעסטירען יודישע פערזענליכקייטען אונטערן חשד פון אנטי היטלערישע אגיטאציע.

אין די אומזיסטע יודישע קוכען נעמען איצט מיטאגען 80 טויזענד דייטשע יודען, וועלכע זענען רואינירט געווארען אין משך פון לעצטען חודש. די צאהל פון די רואינירטע וואקסט פון טאג צו טאג, די נויט און די שוידערליכע לאגע פון די דייטשע יודען איז אן־אונבעשרייבליכע.

אין כעמניץ האט מען ביי די יודען צוגענומען די פעסער, און מ'דערלויבט זיי נישט צו פערלאזען די שטאט.

* * *

איננסברוק, 25. (יט"א טעלעגראפיש).

מאסען־זעלבסטמארדען פון דייטשע יודען
פרעסע נעמט נישט אז נעקראלאגען פון יודען

איננסברוק, 25. (יט"א טעלעגראפיש).
די זעלבסטמארד־מגפה ביי די דייטשע יודען נעמט אן קאטאסטראפאלע פארמען, יעדען טאג קומען פאר צעהנדליגער זעלבסטמארדען, די פרעסע באטירט נישט קיין שום צופאל פון די זעלבסטמארדען, ס'ווערען אויך נישט אנגענומען קיין נעקראלאגען פון יודען.

ארויסגעווארפען א יודישע זינגעריי פון דער אפערע און ארעסטירט

בערלין, 25. (יט"א טעלעגראפיש).
די יודישע זינגערין שארלאטא בערנער איז בעזייטיגט געווארען פון דער אפערע און ארעסטירט געווארען.

יוד. פראפעסארען בעזייטיגט פון די הויכשולען

בערלין, 25. (יט"א טעלעגראפיש).
פון די הויכשולען ווערען בעזייטיגט אלע יודישע פראפעסארען.

אויפרעגונג צווישען ווינער דאקטוירים
צוליב דער היטלעריסטישער טאקטיק

ווין, 25. (ספ. טעל.) צוליב דעם וואס דער ווינער בעקאנטער רענטגענאלאג פראפ. קינבעק (א יוד) איז נישט צוגעלאזען געווארען צום קאנגרעס פון די דייטשע רענטגענאלאגען, האבען אלע ווינער רענטגענאלאגען, קריסטען און יודען, איינשטימיג בע שלאסען נישט אנטיילצונעהמען אין דאזיגען קאנגרעס.

זעלבסטמארד פון א טעאטער־אינטענדענט
צוליב די היטלערישע פערפאלגונגען

בערלין, 25. (ספ. טעל.) אין רעזולטאט פון די אדורכגעפיהרטע אויספארשונגען דורך די נאציאנאל־סאציאליסטען, איז ארויסגעגעבען געווארען א בעפעהל צו ארעסטירען דעם אינטענדענט פון אויבער שלעזישען טעאטער אין בויטען איליגג און אויבער בירגערמייסטער פון בויטען, אין צוזאמענהאנג דער מיט איז איליגג בעגאנגען זעלבסטמארד, וואס איליגגן איז פארגעוואָרפען געווארען איז נישט בעקאנט.

אריער־פאראגראף אין די פריסישע לאזשען

בערלין (יט"א) די דריי אלט־פריסישע גרויס לאזשען — די גרויסע נאציאנאל־מוטער־לאזע פון דריי וועלט־קוגלען, די גרויסע לאנד־לאזשע פון פריי מויערער און די גרויס־לאזשע פון פרייסען פאר פריינדשאפט האבען זיך פולשטענדיג רעארגאניזירט. די גרויסע נאציאנאל־מוטער־לאזשע וועט טראגען דעם נאמען „נאציאנאלער קריסטליכער ארדען פון פרידריך דעם גרויסען". די דאזיגע לאזשע האט וועגען דער ארגאניזירונג מיטגעטיילט דעם ייכס־מיניסטער געבעלס און די לייטונג פון דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פארטיי. אין דער מיטיילונג ווערט געזאגט, אז אין די לאזשען ווערען אנגענומען בלויז מיטגלידער פון דייטשער אפשטאמונג, אלע פערטרויערליכע צערעמאניעס ווערען אפגעשאפט און עס ווערט בעזייטיגט די בעצייכנונג פריימויערער.

הובערמאנ'ס קאנצערטען — פערבאטען

לאנדאן, 25. (ספ. טעל.) די ענגלישע פרעסע מעלדעט, אז די קאנצערטען פון בעריהמטען פידעל־שפילער הובערמאן, וועלכע האבען געזאלט פארקומען די טעג אין דייטשלאנד זענען פערבאטען געווארען.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פון לונגען־ הארץ־
און סקלעראז־קראנקהייטען
ציגעל־גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אוו.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער, אורגרויס־מוטער און טאנטע

נ"ע אסתר אשת ר' שמעון נ"י
ליעווקאוויטש
(פון דער שטאדט גלאוונא) איז עלטער פון 86 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, מיטוואך, דעם 26־טען אפריל 1933, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער־הויז, סקלאדאווא 13, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע
2123

נאך לאנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער הייסגעליבטער זוהן, ברודער און שוואגער

נ"ע יצחק ב"ר ישראל שלום
יאקובאוויטש
איז בליהענדען עלטער פון 25 יאהר.
די לויה קומט פאר היינט, מיטוואך, דעם 26 אפריל 1933, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער־הויז פיעטריקאווער 309, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.
2142

פאר
גאלד, בריליאנטען
און לאמבארד־ קוויטעם
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

שרייבן
שעהן און שנעל
לערנט אויס דער
קאלינג־אף
ל. בערמאן
אין 15 לעקציעס.
אויך הערט אויסגעלער־נט נעם שרייבען א יודישען בריף אהן פעה־לער אין 1 חודש, אפילו דעם וואס קען נארנישט' די עלטער שפילט נישט קיין ראלע.
זאוואדזקא 19.

אכטונג טוריסטען
קיין ארץ־ישראל
אין חודש מאי ווערט איינגעארדענט א רייזע קיין ארץ־ישראל. בעדינגונגען זעהר גינסטיג. — אינפארמאציעס ערטיילט מינדליך
Inż. I. Zieliński, Łódź, Wólczańska 21
ביי שריפטליכע אנפראגען ביילעגען א פאסטמארקע פאר 30 גר. 2141

הזכרה
היינט, מיטוואך, דעם 26 אפריל 1933. 11 א זייגער פארמיטאג קומט פאר אויפ'ן בית החיים צו דער ערשטער שמערצליכער יאהרצייט פון מיין אונפער־געסליכער פרוי, אונזער הייסגעליבטע מוטער, שוויגערמוטער און גראסמוטער
נ"ע
ציקא רייטבערגער
(פון דערהיים האזע)
א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה, צו וועלכער אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע ווערען געבעטען צו קומען.
די פאמיליע.
2144

ערקלערונג פון רוזוועלט און מאקדאנאלד
וועגן די פראבלעמען וואס ווערן בעהאנדעלט אין אמעריקא

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)
דער פרעזידענט רוזוועלט און דער פרעמיער מאקדאנאלד האבן נעכטען אין אווענד פערעפענטליכט א בשותפות'דיגען קאמוניקאט, אין וועלכען זיי ערקלערען, אז ס'ווערן בעטראכט פאלגענדע פראגען: 1) די פראגע וועגען דער הויך פון די וועלט-פרייזען, 2) די פאליטיק פון די צענטראלע באנקען, 3) די פראגע פון גאלד-פאריטעט פון די וואלוטעס, 4) פערבעסערונג פון דער זילבער-סיטואציע און 5) האנדעלס-בעגרענצונגען. דאס קומען צו א פערשטענדיגונג האט מען איבערגעלאזט פאר דער אלוועלטליכער עקאנאמישער קאנפערענץ.

וואשינגטאן, 25 (ספ. טעל.)
הערינג, חאט ערקלערט דער פרעזידענט רוזוועלט, פערשטעהט זעהר גוט פראנקרייך און די פראבלעמען, וואס אינטערעסירען זי. אונזערע ערשטע געשפרעכען זענען געהאלטען געווארען אין א הארציגען טאן.

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)
פון וואשינגטאן מעלדעט מען, אז דער סענאטאר היירען האט אריינגעטראגען אין סענאט א פראיעקט פון אפצאהלען א טייל מלחמה-חובות מיט זילבער. אמעריקא זאל אזוי ארום בעקומען 250 מיליאן דאלאר אין זילבער.

פערוועהרט דעם 1-מאי שטרייק אין וויען
סאצ. דעמאקראטיע ערקלעהרט אבער, אז די פייערונגען וועלען פארקומען

וויען, 25. (ספ. טעל.) דער קריגס-מיניסטער וואגהאן האט נעכטען געהאלטען א רעדע געגען די נאציאנאל-סאציאליסטען און סאציאל-דעמאקראטען. דער מיניסטער האט ערקלערט, אז אויב דעם 1. מאי וועלען די טראמוואי-ארבייטער נישט ארבייטען, וועט ביי דעם וויענער מאגיסטראט אפגענומען ווערען די קאנצעסיע אויף צו עקספלאטירען די טראמוואיען, פאר די שאדענס וועלען פעראנטווארטליך זיין די פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס און זייערע אנפיהרער.

וויען, 25. (ספ. טעל.) „נויעס וויענער טאגעבלאט" טיילט מיט, אז אויף דער געכטיגער קאנפערענץ פון דער פערוואלטונג פון דער סאציאל-דעמאקראטישער פארטיי און פון די פראפעסיאנעלע פעראייגען, איז בעשלאסען געווארען דעם 1. מאי איינצוארדנען אזוי ווי יעדעס יאהר גאסען-דעמאנסטראציעס.

נאך די בלוטיגע אנטי-יודישע עקסצעסען אין טשערנאוויץ

טשערנאוויץ (יט"א) די גאנצע רומענישע פרעסע מיט'ן אויסנאהם פון די קוזיסטישע צייטונגען שטעמפלען ווי אמשארפסטען די בלוטיגע אנטי-יודישע געשעהעניש אין טשערנאוויץ און פאדערען אנצונעמען שארפע מיטלען געגען דעם אגרעסיווען היטלעריזם אין רומעניען. די קוזיסטען לייקענען גאר'נישט זייער אנטייל אין די בלוטיגע איבערפאלען אויף יודען און פערשפרייטען ליגנערישע ידיעות, דאס יודען זאלען האבען צוערשט אנגעגריפען דעם לאקאל פון דער קוזיסטישער ליגע. די דאזיגע ליגנערישע מעלדונגען ווערען ווי אמשארפסטען געשטעמפעלט פון דער גאנצער פרעסע.

די רעגירונג האט ביז איצט אבגערופען פון זיין אמט דעם פאליציי-בעאמטען אמאראסקו אין טשערנאוויץ. עס ווערען אויך ערווארט ווייטערע רעפרעסיעס אונטער'ן דרוק פון דער עפענטליכער מיינונג. עס זענען ארעסטירט געווארען 40 פערזאן, וועלכע האבען זיך בעטייליגט אין די איבערפאלען אויף יודען. די ארעסטירטע זאלען געשטעלט ווערען פאר'ן קריגס-געריכט אין יאסי.

טראץ די דאזיגע רעפרעסיעס זענען ווידער פארגעקומען איבערפאלען אויף יודישע דורכגעהער. אלע גאסען ווערען איצט שטארק בעוואכט דורך פאליציי און מיליטער.

קאנגרעס פאר ווירטשאפטליכען אויסטויש
מיט'ן אנטייל פון 40 דעלעגאטען

פאריז, 25. (ספ. טעל.) אונטער'ן פארזיץ פון האנדעלס-מיניסטער איז פארגעקומען די ערעפנונג פון אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון ווירטשאפטליכען אויסטויש.

אין קאנגרעס נעהמען אנטייל דעלעגאטען פון 40 לענדער. פוילען איז רעפרעזענטירט דורכ'ן מיניסטעריאלען ראט סטעגלעווסקי און דער פרעזעס פון די פוילישע עקספארטער'ן מארק כאיעצקי.

די דייטשען האבען געשיקט א דעלעגאציע פון 16 פערזאן.

די אויפגאבע פון קאנגרעס איז דער אינטערנאציאנאלער ווירטשאפטליכער אויסטויש דורך פערקלענערען די צאל-טאריפען און ארגאניזאציע פון ביליגען עקספארטער'ן-קרעדיט.

לאדזער פאבריקאנט א אנהענגער פון היטלער'ן
סקאנדאל אין א ווארשעווער קאבארעט

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)
אין קאבארעט „פעמינא" איז נעכטען געקומען צו א גרויסען סקאנדאל. אין דעם דאזיגען קאבארעט טרעט ארויס דער פוילישער מאנאלאגיסט לאווינסקי, וועלכער האט געליפערט א מאנאלאג וועגען היטלערן. אינמיטען פון דעם נומער איז אויפגעשפרונגען איינער פון די געסט, הויך פראטעסטירט און געזאגט, אז ער וועט נישט ערלויבען צו בעליידיגען א גרויסען מענשען, ווי ס'איז היטלער.

דאס פובליקום האט שטארק פראטעסטירט געגען אזא מין האנדלונג און דער גאסט האט געמוזט פערלאזען דעם זאל. א פאליציאנט האט איהם אפגעפיהרט אין 12 קאמיסאריאט און צוגעשטעלט א פראטאקאל. ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז דער היטלעריסט געווען דער לאדזער פאבריקאנט אדאלף בעניש.

„סאוופאלטארג" בעשטעלט אין פוילען
עטליכע הונדערט טויזענד בערעטען

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)
דער „סאוופאלטארג" האט בעשטעלט אין פוילישע פאבריקען עטליכע הונדערט טויזענד בערעטען פאר די סאוויעטישע בירגער. בערעטען אנשטאט קאפעלושען און היטלען ווערען איצט שטארק בענוצט אין רוסלאנד.

הילפס-טעטיגקייט פאר די פערפאלגטע יודען אין דייטשלאנד

בערלין (יט"א) די צענטראלע פאר יודישער ווירטשאפטס-הילף בעשעפטיגט זיך ווייטער אין פערשטענדיגונג מיט די פיהרענדע יודישע ארגאניזאציעס מיט אלע אקטועלע ווירטשאפטליכע פראגען. די צענטראלע בעהאנדעלט פראגען, וואס זענען נוגע דעם גאנצען לאנד אויפ'ן געביט פון ווירטשאפט, זעלבסטהילף פון בעזונדערע בערופס-קרייזען, בערופס-בעראטונג און בערופ-איבערשיכטונג.

ביי דער צענטראלע זענען געשאפען געווארען פאלגענדע פאך-אפטיילונגען: אלגעמיינע ווירטשאפטס-הילף און אלגעמיינע רעכטס-בעראטונג, אבטיילונג פאר זעלבסטשטענדיגע סוחרים, מעדיצינישע בערופען, אדוואקאטען, בעאמטע, האנדעלס-אנגעשטעלטע, פרייע בערופען און קינסטלער.

אין לעצטען נומער פון דער „צענטראל-פעראיין-צייטונג", ווערט געשילדערט די אינטענסיווע טעטיגקייט פון צענטראל פעראיין ביים קומען צו הילף אין נויטפאלען יודען פון פערשידענע קרייזען.

אין ארטיקעל ווערט צוו. אנר. געזאגט: דער שטורם-ווינד פון דער נאציאנאלער רעוואלוציע האט ערשיטערט דאס יודענטום ביז צו די טיפעניששען. אין אונזערע בעראטונגס צימערען זיצט דער הויכער בעאמטער נעבען א פערטראגה'טען געזעל, דער פערסאנאל-שעף פון גרויסע אונטערנעהמונגען געבען אנ'אהן ענטשעדיגונג רעדוצירטע סטענאגראפיסטען בעדייטענדע זאכקענער ווערען צוגעצויגען צו דער מיטארבייט, ספעציעלע פאך-קאמיסיעס בעארבייטען דעם מאטעריאל, מען פערהאנדעלט מיט די מאטגעבענדע אינסטאנצען און אלע זענען בעהערשט מיט איין שטרעבונג — העלפען, העלפען, העלפען.

בערלין (יט"א) אין אנ'ארטיקעל א. ק. „העלפען, העלפען, העלפען", וואס איז ערשינען

ארויסגעווארפען 30 יודישע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען

בערלין, 25. (ספ. טעל.) דאס פרייסישע בילדונגס-מיניסטעריום האט רעדוצירט 30 יודישע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען אין פראנקפורט, קעניגסבערג, מארבורג און אנדערע שטעט.

בעפרייט יודען פון די טורמעס
א דאנק דער אינטערווענץ פון פוילישען קאנסול

לייפציג, 25. (ספ. טעל.) א דאנק דער אינטערווענץ פון פוילישען קאנסול זענען בעפרייט געווארען פון די טורמעס אין כעמניץ, רייכענבאך און פלאוען די פוילישע יודען, וועלכע האבען זיך דארט געפינען זייט א לענגערע צייט.

קאנאדע אפגעטרעטען פון גאלד-פאריטעט

לאנדאן, 25. (ספ. טעל.) די קאנאדישע רעגירונג האט אפיציעל געמאלדען, אז זי וואַרפט אוועק דעם גאלד-פאריטעט, אויף וועלכען ס'האט זיך ביז איצט געשטיצט דער קאנאדישער דאלאר. דער קאנאדישער דאלאר איז געווען פערבונדען מיט'ן אמעריקאנישען, און די איצטיגע פעראָרדנונג איז א רעזולטאט פון פאלען פון אמעריקאנער דאלאר.

פארשטעהער פון די פראטעסטאנטישע קירכען אין דער שווייץ
געגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד

גענף, (יט"א) די פארשטעהער פון די פראטעסטאנטישע קירכען בריקע און וויפלע האבען בעזוכט די יודישע קהלה אין גענף, כדי אויסצודריקען זייער עמפערונג צוליב די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד און פערזיכערן די קהלה וועגען זייער סימפאטיע פאר די פערפאלגטע יודען. די רעפרעזענטאנטען פון דער יודישער קהלה האבען נאכדעם בעזוכט די קאנסיסטאריע, כדי צו דאנקען די פראטעסטאנטישע קירכען פאר זייער אויסדרוק פון מיטגעפיהל.

ערד-ציטערניש אויף א איטאַ-ליענישען אינזעל

פאריז. 25 (ספ. טעל.)
פון אטען מעלדעט מען, אז אויף דער אינזעל קאס וואס ליגט אויפ'ן עגעישען ים און וועלכער געהער צו די איטאליענער, איז פארגעקומען א שטארקע ערדציטעריש, 70 מענשען זענען אומגעקומען. די צאהל פערוואונדעטע בעטרעפט 400. עטליכע הונדערט הייזער זענען בעשעדיגט געווארען.

א פראפאגאנדע-מיניסטעריום
זאל געשאפען ווערען אין פוילען

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)
אין די סאנאציאנישע קרייזען ווערט איצט ארומגערעדט דער פראיעקט וועגען שאפען א ספעציעלען פראפאגאנדע-מיניסטעריום. דאס מיניסטעריום דארף פיהרען אינעריליכע פראפאגאנדע און אויסערליכע דורך פרעס, ליטעראטור, פילם, ספארט א.א.וו. אלס מיניסטער פון דער דאזיגער רעסארט ווערט דערמאהנט דער נאמען פון איציגען רעדאקטאר פון „קוריער פאראנני" וואַטשעך סטפיטשינסקי.

פויערים-קלוב וועגען די פרעזידענטס-וואהלען
מיינונגס-פערשידענהייטען צווישען די מיטגלידער

ווארשא, 25. (טעלעפאניש)
אין סיים-בנין איז היינט פארגעקומען א זיצונג פון פארלאמענטארען פויערים קלוב. נאך דעם רעפעראט פון דעפוטאט רוג וועגען דער פאליטישער סיטואציע אין לאנד האט זיך ענטוויקעלט א לאנגע דיסקוסיע איבער דער פראגע פון דער טאקטיק פון פויערים קלוב ביי די וואהלען פון א מלוכה פרעזידענט. די דיסקוסיע האט ארויסגעוויזען מיינונגס-פערשידענהייטען און קיין בעשלוס איז נישט אנגענומען געווארען. דער בעשלוס וועט אנגענומען ווערען אויף א צווייטער זיצונג.

לאדזער נייעס
מארגען גרויסער פראטעסט-מיטינג
געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

מארגען אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל א גרויסער מיטינג אין צוזאמענהאנג מיט די געשעהענישען אין דייטשלאנד. אויף דער פערזאמלונג וועט ארויסגעדריקט ווערען דער פראטעסט פון לאדזער יודענטום געגען די יודען-פערפאלגונגען דורך דעם היטלער-רעזשים אין דייטשלאנד.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: ד"ר מ. ברוין, דעפ. ד"ר ראזענבלאט משה לימאן, די רעקטאר ש. רינגער און ד"ר טארטאקאווער.

זונטאג — א ביליגע רייזע נאך ווארשא

קומענדיגען זונטאג קען מען ווידער פאהרען מיט דעם „גרינעם עקספרעס" נאך ווארשא און צוריק פאר 8 זל. מיט 70 גראשען. די אנטיילנעהמער אין דעם אויספלוג האבען א חוץ דעם, נאך הנחות אין ווארשא, אין די טעאטערס, קינאס און אויף די געגענען.

דער צוג גייט אפ פון לאדזער פאבריקס-באהן 7.47.

איינשרייבונגען נעמט אן וואגאן-לי, פיעטריקאווער 64 און „ארבים".

זשאבאטינסקיס פארלעזונג דורכן ראדיא איז אפגעשטעלט געווארען

דער רעפעראט פון וול. זשאבאטינסקי, וועלכער האט היינט געזאלט געהאלטען ווערען דורך דעם פוילישען ראדיא, איז צוליב פארמעלע טעמים אפגעלעגט געווארען. וועגען טערמין פון דער פארלעזונג וועט די פוילישע ראדיא בעזונדערס מיטטיילען.

פרייטאג הייבן זיך אן אין „סקאלא"
די גאסטראלען פון לוסי און מישא גערמאן

ווי מיר האבען שוין געמעלדעט הויבען זיך אן פרייטאג אין „סקאלא" טעאטער די גאסטראלען פון די אמעריקאנער סטארס לוסי און מישע גערמאן.

די גערמאנס שפילען דאס ערשטע מאל אין לאדז און פיהרען אויף א פולשטענדיג נייע פיעסע „מאמע און שוויגער" פון קאלמאנאוויטש, דעם מחבר פון „די אייביגע מאמע".

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

אויפפאדערונג!
איך פאדער אויף דעם ה'
מאריץ ראק
(זאוואדזקא 12) זאפארט צוריקצוגעבען די 5 דעפאנירטע וועקסלען אויף א סומע פון 278 זל. 40 גר. וואס ער האט אויסגענארט ביי פאלאטשינסקי'ן. אין געגענפאל וועל איך געצוואונגען זיין דעם ענין איבערצוגעבען דער פראקוראטור. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג.
א מ. זיסמאן, פאלודניאווא 94
2138

די נעכסטע
עקסקורסיע
קיין ארץ-ישראל
אין חודש מאי
אינפארמאציעס ערטיילט טעגליך פון 10–12 און פון 4–5 נ"מ דאס טוריסטען-ביורא ביי „תוצרת ארץ-ישראל" לאדז, שרודמיעסקא 3, טעל. 193-42.
2137

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער שווערגעטראפענער
פאמיליע יאקובאוויטש,
צוליב'ן טויט פון זייער זוהן, אונזער טייערען חבר
יצחק נ"ע
זייט געטרייסט!
חברים:
ה. פישער, ש. הענרעטעס, מ. בראם, י. קאפלאוויטש און ס. יאכימעק.
2147

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 26 אַפּריל 1938
לאָדז, 26 אַפּריל 1938

היטלער'ס יודישע שלוחים

די פּרובען אָפּצושוואַכען דעם פערטיידיגונגס-כח פון די יודען

איינער פון די שווערסטע שטיינער, וואָס ליגט אויפ'ן וועג פון דער אַנטי-היטלעריסטישער באָיקאָט-אַקציע, איז די שלום-פּראָפּאַגאַנדע פון די דייטשע יודען.

פאַרש'דענע שלוחים האָט דער בלוטיגער היטלער, צו נישט צו מאַכען אונזער פּראָטעסט-בעוועגונג. ער צווינגט די אייגענע לעבען-געבליבענע יודען, צו פאַרוואַרפען די וועלט מיט זייערע הכחשה-בריוועלעך, און וואָס זיי זענען אגב, אַליין אויך פאַראינטערעסירט, ווייל דער באָיקאָט קעגען דייטשלאַנד מוז דאָך אָנרירען אויך זיי. ער שיקט אַרויס זייגע מאַשקעס איבער דער וועלט, צו ווייזען בעשייבפערלעך, אַז נאָך נישט אַלע יודען אין דייטשלאַנד זענען אויסגעשאָכטען, והראיה: אָט לעבען זיי דאָך, און ס'זענען אויך פערהאַן נאַאיווע, קורצזיכטיגע דייטשע יודען, וואָס זענען אפשר נישט דירעקט אונטערגעקויפט, נישט אַפילו אָנגעשראָקען, זיי האָבען אָבער פשוט אין זייער סביבה נישט בעגריפען דעם שרעקליכען אומגליק אין זיין גאַנצען פערנעם. זיי האַלטען אַליין די בלוטיגע געשעהענישען בלויז פאַר טרויעריגע עפּיזאָדען און ווערען אויך נישט נתפעל פון דער יודישער עקסטערמינאַציע, ווייל גענוג אַזוינס האָבען זיי זיך אָנגעהערט אין אַנדערע לענדער.

די דאָזיגע אַלע פאַלשע שלום-נביאים זענען נישט בכוח צו פערלייקענען איבגאַנצען היטלערס מעשים תעתועים לגבי יודען און ליבעראַלע און ראַדיקאַלע עלעמענטען, זיי קענען אָבער די דאָזיגע פאַקטען באַגאַטעליזירען, פערביטען צו קליינגעלט.

מיר לעבען, צום בעדויערען, אין אַ צייט, ווען אויף סתם אומרעכט רעאַגירט מען שוין נישט, מעג דער אומרעכט זיין הימעלשרייענדיג, אַפילו פון בלוט ווערען מיר שוין נישט שטאַרק נתפעל, בלויז מאַסען-שחיטות און ווילדע אינקוויזיציע-פייניגונגען קענען נאָך אַפעלירען צו אונזער סענטימענט.

דער יודישער צער און צאָרן איז דערוועקט געוואָרען, ווען די פאַנטאַזיע האָט אונז פאָרגעשטעלט אַז די ששים רבוא יודען אין דייטשלאַנד זענען צושאָכטען געוואָרען, געפערטעלט געוואָרען גלידערווייז און זייער האָב און גוטס צוראַבירט — נישט געבליבען פון די דייטשע יודען קיין שריד ופליט.

און ווען מיר דערזעהען אַ לעבעדיג גאַנצען יודען, וואָס ביי איהם איז קיין קנעפּעל פון מאַנטעל נישט אָפּגעריסען און ער איז אויך פון הונגער נישט געשטאָרבען, מיינען מיר שוין, אַז דער טייוועל איז נישט אַזוי שרעקליך, ווי מיר האָבען איהם געמאָלט, און אויב אַזוי, איז ער שוין בכלל נישט שרעקליך...

אָט דאָס איז דאָס שרעקליכסטע און געפערליכסטע אין אונזער צושטאַנד, וואָס אונז פעהלט דער חוש פאַר רעאַליטעט.

אונזערע עלטערע לייענערס געדענקען אַוודאי דעם דונערנדיגען רושם, וואָס דער ביאַליסטאָקער פּאָגראָם האָט בשעתו אַרויסגערופען אין דער וועלט ווי דער צאַר איז צוליב דעם אויפגעטרייסעלט געוואָרען פון זיין טראָן און זיין רעגירונג האָט געמוזט פונאַנדערלאָזען די דומע גראָד אין דעם טאָג ווען זי האָט געדאַרפט געבען אַן ענטפער אויף דער אינטערפּעלאַציע ווייל די מיניסטאָרען האָבען מורא געהאַט פאַר אַ וועלט-סקאַנדאַל.

אָבער מיר דאַרפען אויך געדענקען, אַז אין יענעם פריהמאָרגען, ווען די הונדערט געשענדעטע הרוגים פון די בעסטיאַלישע צאַרישע רוצחים זענען געווען אויסגעלייגט מיט די אָפענע בלוט-וואונדען אויפ'ן הויף פון יודישען שפּיטאָל, זענען צענדליגער טויזענדער יודען, לעבעדיגע, בעלויכטענע פון דער יונגער זון, זאַטע און געזונטע, געגאַנגען אין די גאַסען, געאָטעמט מיט פרישע לופט און מיט ביטערן פּראָטעסט.

הונדערט קרבנות פון זיבעציג טויזענד לעבעדיגע האָבען אַרויסגערופען אַ מוראדיגען רושם אויף דער וועלט, וואָס זיין אָפּקלאַנג איז נאָך ביז היינט נישט איינגעשטילט.

מיר ווייזען נישט אויף די געשאָכטענע, נאָר אויף דער שחיטה, נישט אויף די געשענדעטע, נאָר אויף דער שאַנד, נישט אויף די אָנטרעכטעטע, נאָר אויף דער בערויבונג פון רעכט.

היטלערס עובדא צו שטעלען אויסערן געזעץ אַ טייל פון דער דייטשער בעפעלקערונג, איבערצוטפערען זיי אין די הענט פון גאַסען-כוליגאַנעס, פאַר די אויגען פון פּאָליציי, צוצונעהמען ביי זיי עלעמענטאַרע בירגער-רעכט, וואָס זיי האָבען גענאָסען שוין הונדערט יאָהר, איז אַ קין-צייכען פאַר דייטשלאַנד און אַ מעסער-שניט אין האַרצען פונ'ם יודישען פאָלק.

אַוודאי האָט די האַנט פונ'ם מחבל נישט גערעכנט טרעפען אַלע דייטשע יודען פאַראַמאָל, אַפילו גנבים-איינברעכערס בערויבען נישט אַלץ, אַפילו וואַלד-גזלנים מאָרדעווען נישט אַלע בעפאַלענע, אָבער „עוד ידו נטויה" פון זיין יודען-פרעסערישער פּראָגראַם האָט ער זיך נישט אָפּגעזאָגט, די געוואָרפענע לאָזונגען „להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים טף ונשים" זענען נישט צוריקגעצויגען געוואָרען, ס'איז בלויז אָפּגענומען געוואָרען דאָס ווערטעל „ביום אחד" — ער מאַכט עס ביסלעכווייז, סיסטעמאַטיש, פּלאַנמעסיג, צעהן פּראָצענט דאָקטוירים מעגען פּראַקטיצירען, 15 פּראָצענט אַדוואָקאַטען וועלען דערלאָזען ווערען אין געריכט, 3 פּראָצענט אין געשעפטען און אונטערנעהמונגען.

היטלער איז געקומען ביז צו זייער [illegible] אויב איהר ווילט: אידעי, פון כורך זיין סאָציאַליזם און נאַציאָנאַליזם און אַריינפלעכטען דעריין אַ פּונקט פון אויסראָטען פולשטענדיג די יודישע ראַסע. אין דער איצטיגער אַנדרלומוסיא, וואָס הערשט אין דער וועלט, ווען די יסודות פון קאַפּיטאַליזם זענען צוטרייסעלט און פאַר'ן מאַרקסיזם ציטערט מען אימת-מות, ווען דער דעמאָקראַטיזם און פּאַרלאַמענטאַריזם זענען כמעט באַנקראָט, ווען אַ גרויסער טייל פון דער וועלט איז בעהערשט דורך דיקטאַטאָרען, ווען דער קריזיס, די אַרבייטסלאָזיגקייטן האָבען אויפגעשטעלט מענשען געגען מענשען און פעלקער געגען פעלקער, ווען קיינער ווייס נישט ווי דער מאָרגען וועט אויסזעהען, ווען אַלע זוכען עפּעס אַ נייעם וואָרט, אַ נייעם אידעאַל, אין וועמעס שאָטען מ'זאָל זיך קענען בעשיצען — אין דער דאָזיגער צייט איז גאַנץ מעגליך, אַז היטלערס נייער לאָזונג זאָל געפינען אין אַ סך הערצער סימפּאַטיע און חשק נאָכצוטון.

און אָט דערין ליגט די גרעסטע סכנה פאַר יודען. מיר הערען שוין ווי די פּוילישע ענדעקעס ברומען מיט חיהשער בלוט-גיריגקייט אַנטקעגען דער מעגליכקייט פון זעטיגען זיך מיט יודיש בלוט, האָב און גוטס.

מיט אַלע אונזערע כוחות מוזען מיר געבען אַ ווידערשטאַנד אָט דער סכנה. אין דער צייט, ווען דער פּרינציפּ פון טעאָרעטישער גלייכקייט איז שוין אין דער גאַנצער וועלט לגבי אונז אָנגענומען געוואָרען און מיר האָבען געפיהרט דעם קאַמף נאָר פאַר פּראַקטישער פערווירקליכונג, קענען מיר נישט דערלאָזען אַז הונדערט-יאָהריגע גלייכקייט זאָל ביי אונז צוגענומען ווערען, אַז ס'זאָל דורך אַן אָפּציעלער מלוכה-מאַכט פערשפּרייט ווערען דער גיפט פונ'ם פּרינציפּ, אַז יודען זענען מינדערווערטיג, טאָרען נישט גלייכגעשטעלט ווערען מיט די אַריער.

היטלערס אַנטי-יודען פּאָליטיק איז אַ סכנה פאַר די דייטשע יודען, פאַר אַלע יודען פון דער גאַנצער וועלט, און אויך פאַר'ן געדאַנק פון אויפבויען אַ נאַציאָנאַלע היים, ווארום אַ מינדערווערטיגע ראַסע, וואָס טאָר נישט לעבען אַפילו צווישען אַנדערע פעלקער, טאָר דאָך אַוודאי און אַוודאי נישט דערלאָזט ווערען צו בויען זיך אַן אייגענע מלוכה...

און צו די פאַלשע שלום-נביאים דאַרפען מיר זאָגען: איהר היילט אונז מיט סם. איהר זענט שותפים צום בלוטיגען מחבל, איהר שוואַכט אָפּ אונזער פערטיידיגונג-כוח, איהר זענט די ערגסטע שונאים פון אייער פאָלק, פון זיך אַליין.

פ. ק.

די ברענענדיגע פראַגע — עמיגראַציע

וואוהין זאָל מען ווענדען די פּליטים פון דייטשלאַנד?

אין דער וועלט איז צוגעקומען אַ נייע עמיגראַציע. דאָס זענען די טויזענטער און אפשר שוין צעהנדליגער טויזענטער יודען, וואָס דער גורל און די אכזריות פון איצטיגען רעזשים אין דייטשלאַנד האָט געצוואונגען עוקר צו זיין פון זייערע איינגעזעסענע ערטער. אין פערשידענע צענטערען פון אייראָפּע זיצען שוין עמיגראַנטען און קוקען אויס און זוכען וואו זיי וועלען זיך קאָנען איינאָרדנען, וואו זיי וועלען קאָנען זיכערען זייער עקזיסטענץ. דאָס איז נישט בלויז אַ ווירטשאַפטליכע עמיגראַציע, נאָר אויך אַ פּאָליטישע, צוליב די רדיפות פון רעזשים. וואָס זאָל מען טון מיט אָט די נייע עמיגראַנטען? דאָס איז איצט די ברענענדיגסטע פראַגע אין יודישען לעבען. מיט אָט דער ברענענדיגער פראַגע בעשעפטיגט זיך אין „נ. דז." רעדאַקטאָר ד"ר וו. בערקעלהאַמער. ער שרייבט:

די פראַגע פון יודישער עמיגראַציע געהערט שוין זייט עטליכע און צעהן יאָהר, — פון זינט די עמיגראַציע-בעוועגונג האָט זיך אין דער גאַנצער וועלט אָפּגעשטעלט, — צו די אָנגעוועהטיגסטע פּראָבלעמען פון דער יודישער לאַגע. אונצעהליגע מאָל ביי די פערשידענסטע געלעגענהייטען איז אויסגעקומען אונטערצושטרייכען, אַז דער פּרינציפּיעלער מאָמענט, דורך וועלכען די סיטואַציע פון די יודען אין דער נאָכקריגסצייט אונטערשיידט זיך פון דער פאָרקריג-סיטואַציע איז די פולשטענדיגע אוממעגליכקייט פון פרייער עמיגראַציע אין די יאָהרען נאָך דעם קריג. די פרייהייט פון עמיגראַציע איז געווען יענער איינציגער, יעדענפאַלס זיכערער, קלאַפּאַן, אַ דאַנק וועלכען דאָס וועלט-יודענטום האָט געהאַט די מעגליכקייט אויסצוהאַלטען דעם גיהנום פון גלות, דעם גיהנום פון היימלאָזיגקייט און אָהנטעריטאָריעלקייט. נאָך דעם קריג איז אָט דער כמעט איינציגער זיכערקייטס-קלאַפּאַן פערשוואונדען.

אָבער ביז צו די איצטיגע טעג, ביז אין דייטשלאַנד איז געקומען צו דער מאַכט די היטלעריסטישע בעסטיע האָט דער מוז פון עמיגראַציע געלאַסטעט איבער די יודישע מאַסען בלויז צוליב ווירטשאַפטליכע טעמים. די שרעקליכע עקאָנאָמישע לאַגע, צוליב וועלכער די יודען האָבען אַ דאַנק זייער נישט נאָרמאַלער ווירטשאַפטליכער און געזעלשאַפטליכער סטרוקטור געליטען מעהר איידער אַנדערע פעלקער, האָט זיי געצוואונגען צו עמיגרירען, אָבער נישט רעדענדיג וועגען קליינע אויסנאַהמען, האָבען זיי נישט געקאָנט עמיגרירען, ווייל זיי האָבען נישט געהאַט וואוהין, און זענען פערבליבען אויף די ערטער, אריינפאַלענדיג אין אַלץ גרעסערען דלות.

דער טריומפירענדיגער היטלעריזם האָט געבראַכט אַ חוץ אַלע אַנדערע מאָמענטען, אַ טראַגישע ענדערונג אין דער סיטואַציע, דהיינו, ער האָט געבראַכט די נויטווענדיגקייט פון עמיגראַציע נישט בלויז צוליב עקאָנאָמישע סבות, נאָר אויך צוליב פּאָליטישע.

מיר דענקען נישט, אַז אַלע יודען פון דייטשלאַנד, אָדער אַפילו דער גרעסטער טייל זייערער זאָל איצט עמיגרירען פון דייטשלאַנד, יעדענפאַלס אָבער געפינט זיך שוין איצט אין פראַנקרייך, האָלאַנד, פּוילען, שווייץ, אַ בעדייטענדע צאָהל יודישע עמיגראַנטען. אָט די אַלע מענשען זענען אויסגעוואַנדערט, אָדער, לאָמיר זאָגען איינפאַכער, זענען אַנטלאָפען צוליב פּאָליטישע און נישט ווירטשאַפטליכע סבות. ווירטשאַפטליך איז קיינער פון זיי נישט געווען געצוואונגען צו עמיגראַציע.

עס שטעלט זיך דעריבער אַ דרינגענדע און ברענענדיגע פראַגע פאַר דעם יודישען כלל.

אַ טייל יודישע עמיגראַנטען פון דייטשלאַנד בעזיצען געוויסע פערמעגענס און זיי וועלען זיך שוין אַליין אַן עצה געבען. אָבער דער גרעסטער טייל פון אָט די עמיגראַנטען און דאָס גראַד פון די, וועלכע געפינען זיך אין פּוילען, האָט נישט כמעט קיין שום מאַטעריעלע מיטלען. אָט די מענשען, וועלכע האָבען זיך אין דייטשלאַנד געקאָנט ווי עס איז אויסהאַלטען פון האַנדעל אָדער פון הויזירעריי אָבער זיי האָבען נישט געהאַט קיין שום פערמעגען און קיין שום אָפּשפּאָרונגען, געפינען זיך איצט, נאָכ'ן אַנטלויפען פון היטלעריסטישען גיהנום, ממש אין אַ פערצווייפעלטער לאַגע. די יודישע קהלות אָדער די הילפס-קאָמיטעטען קאָנען זיי צוטיילען דרינגענדע הילף מיט קליינע סומעס, אָבער דאָ גייט דאָך וועגען עקזיסטענץ, וועגען מעגליך מאַכען דעם קיום פאַר אָט די מענשען און פאַר זייערע אומגליקליכע פאַמיליעס.

די דאָזיגע פראַגע פאָדערט אַ דרינגענדע לעזונג. די פעראַנטוואָרטליכע פיהרער פון די יודישע אָרגאַניזאַציעס אין פּוילען און אין אויסלאַנד מוזען תיכף אונטערנעהמען די געהעריגע שריט, צו קומען די מענשען מיט פּאָזיטיווער הילף. די פראַגע איז נישט קיין איינפאַכע און נישט קיין לייכטע, אָבער זי איז ברענענד ביז ווייטאָג און מוז געפינען עפּעס אַ לעזונג.

די סאָוויעטען און דער היטלעריזם

רוסלאַנד קעהרט זיך אָפּ פון דייטשלאַנד און דערנעהנטערט זיך צו פראַנקרייך און פּוילען

די פריינדשאַפט צווישען די סאָוויעטען און דייטשלאַנד האָט געהערט צו די זיילען פון דער אייראָפּעאישער פּאָליטיק. דער בונד, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען דורך דעם שפּעטער ערמאָרדעטען דייטשען אויסערן-מיניסטער ראַטענאו, און דער סאָוויעטען-רעגירונג אין ראַפּאַלאָ, האָט געדויערט צעהן יאָהר און האָט געהערט צו די וויכטיגסטע פאַקטאָרען פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק, אָבער פון זינט צו דער מאַכט אין דייטשלאַנד איז געקומען דער רעזשים פון האַקענקרייץ האָט זיך די לאַגע געביטען.

לכתחילה, שרייבט דער „ראַבאָטניק" אין אַן אַרטיקעל אונטער דעם נאָמען „היטלער און די סאָוויעטען" האָט די סאָוויעטען-רעגירונג זיך געהאַלטען ביי אַן אָפּוואַרטענדיגער פּאָזיציע, אָבער ווען עס איז געקומען די ידיעה וועגען „פּאַקט פון די פיר" האָבען זיך די סאָוויעטען געווענדעט געגען דעם פּאַקט און געגען דעם היטלעריזם, די סאָוויעטען האַלטען אַז דער דאָזיגער פּאַקט איז ספּעציעל געווענדעט געגען זיי, אַז צווישען די פיר מלוכות וואָלטען די צוויי פאַשיסטישע איינאיינעם מיט דעם קאָנסערוואַטיווען ענגלאַנד מאַיאָריזירט פראַנקרייך און וואָלטען אָנגעוואָרפען נאָך אַמאָל זייער פּאָליטישען קורס, און דער דאָזיגער קורס אויף וויפיל עס גייט וועגען היטלעריזם שטרעבט צו שטערען די באָלשעוויסטישע רעגירונג און צו צוטיילען סאָוויעט-רוסלאַנד, דערפון נעהמט זיך וואָס די סאָוויעטען-רעגירונג וועלכע איז ערשט אַזוי נישט לאַנג צוריק געווען פאַר דער רעוויזיע פון די טראַקטאַטען, איז איצט ענטשידען געגען דעם, אויס מורא אַז די רעוויזיע קאָן ברענגען צום צעריסען פון רוסלאַנד אַ טייל פון די לענדער מיט וועלכע דער פאַשיסטישער אימפּעריאַליזם וואָלט בעהאַלט די מלוכות וואָס וואָלטען פון דער רעוויזיע געליטען.

די צייטונג ווייזט ווייטער אָן אַז די ענדערונג, וועלכע איז פאָרגעקומען אין דער בעציהונג פון די סאָוויעטען צו דייטשלאַנד איז באין אופן נישט קיין רעזולטאַט דערפון וואָס דאָרט ווערען אויף אַזאַ גרויזאַמען אופן פערפאָלגט די קאָמוניסטען. די סאָוויעטען מאַכט זייער בעציהונג צו דער אָדער יענער מלוכה נישט אָפּהענגיג פון דער אָדער יענער בעציהונג צו די קאָמוניסטען, דעריבער זענען די בעציהונגען אַ שטייגער, צווישען די סאָוויעטען און דעם פאַשיסטישען איטאַליען געווען און בלייבען ווייטער זעהר גוטע און עס איז ביז איצט נישט געווען קיין גרונד פאַר קיינעם פון די צדדים אויף בעקלאָגען זיך. פּונקט אַזוי שטערט נישט די פערפאָלגונג פון די קאָמוניסטען אין פּוילען אַז רוסלאַנד זאָל זיך דערנעהנטערען צו פּוילען, אין דער צייט ווען די אינטערעסען פון רוסלאַנד שטייען אין ווידערשפּרוך צום היטלעריזם.

דאָס איז, שרייבט דער „ראַבאָטניק" זעהר אַ וויכטיגער פאַקט, עס איז געווען אַ צייט, ווען די סאָוויעטען האָבען, ווי ווייט דאָס איז געווען מעגליך מיטגעאַרבייט מיט דעם קאָמאינטערן, האַלטענדיג איהם פאַר אַ געווער-צייג פון דער סאָוויעטישער פּאָליטיק. אָבער די דאָזיגע פּאָליטיק האָט באַנקראָטירט און די סאָוויעטען-רעגירונג האָט דעם קאָמאינטערן איבערגעלאָזט זיין אייגענעם גורל. נישט אין דעם זין, וואָס מאָסקווע האָט נישט קיין איינפלוס אויף די דעציזיעס פון קאָמאינטערן: אין דער היבזיכט איז אַלצדינג געבליבען ביים אַלטען און מאָסקווע דיקטירט ווייטער דעם קאָמאינטערן די וועגען און די אופנים פון האַנדלונג. אָבער מאָסקווע גרעניצט גענוי אָפּ די פּאָליטיק פון דער סאָוויעטישער מלוכה און די אינטערעסען פון דער דאָזיגער פּאָליטיק אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרענע פון דער פּאָליטיק פון אינטערנאַציאָנאַלען קאָמוניזם. נאָר דער אינטערעס פון סאָוויעט-רוסלאַנד ברענגט איצט דערצו, אַז די סאָוויעטען-רעגירונג נעהמט אָן אַ פיינדליכע שטעלונג צום היטלעריזם און דערנעהנטערט זיך צו פּוילען און צו פראַנקרייך.

דער „ראַבאָטניק" האַלט אַז צום איצטיגען מצב האָט דערפיהרט דער ריקזיכטסלאָזער קאַמף, וועלכער איז דורך די קאָמוניסטען געפיהרט געוואָרען געגען די סאָציאַליסטען, און ווען דאָס פּראָגראַם פון קאָמוניזם — די פערניכטונג פון סאָציאַליזם — וואָלט געוואָרען פערווירקליכט אומעטום, דאַן וואָלט רוסלאַנד פון אַלע זייטען געווען איצט אַרומגערינגעלט דורך פאַשיסטישע מלוכות, געגען וועלכע די סאָוויעטען וואָלטען געווען אומעכטיג און שוין נישט געהאַט מיט וועמען צו שליסען אַ בונד.

—==):O:(==—

פּאָליציי קאָנפיסקירט אַנטיסעמיטישע פּלאַקאַטען אין גענף

גענף, (יט"א) די אולטראַ-אַנטיסעמיטישע גרופּע אין גענף, בראש פון וועלכער עס שטעהט אַ געוויסער גראָס, האָט מיט איניגע טעג צוריק ווידער מזכה געווען די גענפער גאַסען מיט אַ גרויסען פּלאַקאַט, וועלכער האָט ענטהאַלטען געמיינע אָנפאַלען און שמוציגע זלזולים געגען די יודען. די פּאָליציי האָט דעם פּלאַקאַט פערבאָטען און ער איז אַראָפּגעריסען געוואָרען פון די ווענט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

מיטוואָך 26 ל' ניסן תרצ"ג

אפריל

זון-אויפגאַנג 4.22
זון-אונטערגאַנג 6.47

פון האנדעלס-געריכט

אופאדלאשטש פון מ. „קארמאזין" ליקווידירט

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האַנדעלס-געריכט, איז דער אופאַדלאַשטש פון דער פירמע „מ. קאַרמאַזין" (ציגעל-גאַס 5) ליקווידירט געוואָרן.

* * *

אין יאַנואַר 1930, האָט דאָס האַנדעלס-געריכט אויף דער ביטע פון דער פירמע „טעאָפיל גלאַצער" אין וואַרשאַ, פּערעפּענטליכט אַן אופאַדלאַשטש א געוויסען יחיאל ליבערמאַן (פּאָמאַרסקאַ 19).

מחמת דעם, וואָס ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ל. בעזיצט נישט קיין שום אַקטיוון, האָט דאָס געריכט אויפגעפאָדערט די פירמע גלאַצער צו בעצאָהלען די געריכט-קאָסטען פון דעם אופאַדלאַשטש.

* * *

דער סינדיק פון דער געפאַלענער פירמע ש. בוימגאַרטען (ליפּאָווא 4) איז דורכ'ן געריכט בעאויפטראַגט געוואָרן, אויסצוצאָהלען דעם געוועזענעם אַנגעשטעלטען יצחק וויזשביצקי די פּענסיע, וואָס איהם קומט פון דער פירמע.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאַדלאַשטש פון דער פירמע קלעמענס זימנאַך אין פּאַביאַניץ, איז אלס סינדיק נאָמינירט געוואָרן אדוו. פּפאַף.

* * *

צוליב דעם, וואָס א גרויסער טייל קרעדיטאָרען פון דער פירמע „מ. גאַגאַנאַשווילי" (11 ליסטאָפּאַד 12) האָט ביז איצט נישט בעוויזען אָנצומעלדען די חובות, האָט דאָס געריכט בעשטימט א צואָב-טערמין פון 10 טעג.

פערגרעסערט דעם קרעדיט פון ארבייטס-פאנד

אבער דער מאגיסטראט האלט, אז די סומע איז א צו קליינע

(2) נעכטען איז פאָרגעקומען אַנ'אויסער-אָרדענטליכע זיצונג פון מאַגיסטראַט, ספּעציעל געווידמעט דעם אָנהויב פון די סעזאָן-אַרבייטען אין לאָדז.

דער פאָרזיצער פון דער זיצונג, שטאָט-פּרעזידענט זשעמיענצקי האָט אָפּגעגעבען א בעריכט וועגען דעם וואַיעוואָדעס אינטערווענץ אין וואַרשאַ, אין רעזולטאַט פון וועלכער דער קרעדיט פאַר די סעזאָן-אַרבייטען אין לאָדז איז פון 700,000 זלאָטעס געהעכערט געוואָרן ביז 1,280,000.

דער מאַגיסטראַט איז אָבער נישט צופרידען — נישט פון דער סומע און נישט פון די בעדינגונגען פון דער הלוואה, וואָס מינערט די מעגליכקייטען פון פיהרען די סעזאָן-אַרבייטען אין לאָדז.

מחמת דער נויטיגקייט צו פאָרטזעצען די בעמיהונגען אין וואַרשאַ וועגען פערגרעסערען די סובסידיום-סומע, פאָהרט די טעג אַרויס קיין וואַרשאַ דער שטאָט-פּרעזידענט, ה' זשעמיענצקי.

וועגען דיזעלבע ענינים יועט אויך נאָך אַמאָל פאָהרען קיין וואַרשאַ דער וואַיעוואָדע, ה' האויקע-נאָוואַק.

* * *

(2) גלייך נאָך דער זיצונג אין מאַגיסטראַט איז ביים שטאָט-פּרעזידענט זשעמיענצקי פאָרגעקומען א קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון דער צווישענפּאַרטייאישער קאָמיסיע פון די סעזאָן-אַרבייטער.

דער פּרעזידענט האָט איבערגעגעבען די רעזולטאַטען פון דער מאַגיסטראַט-זיצונג.

די פאָרשטעהער פון די אַרבייטער האָבען אַרייִנגעטראָגען א פאָרשלאָג וועגען אויסצאָהלען דרינגענדע אונטערשטיצונג די סעזאָנאַוועס מחמת דעם, וואָס עס איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרן דער טערמין ווען די אַרבייטען וועלען אָנגעהויבען ווערען.

עס איז בעשלאָסען געוואָרן אויסצופילען ביים אַרבייטס-פאָנד א וואָס-גיכערע און גרעסערע אונטערשטיצונג פאַר דער לאָדזער זעלבסטפערוואַלטונג.

יוד. ווירט ווארפט ארויס א 70 יעהריגען צעבראכענעם יוד

סקאנדאליעזע עקסמיסיע אויף סקווערא 5

אויף סקווערא 5, איז נעכטען אויסגעפיהרט געוואָרן א סקאַנדאַליעזע עקסמיסיע.

אין דעם הויז, וואָס געהערט צום פאַבריקאַנט יחיאל גאָלדרינג (פּיעטריקאָווער 50) וואוינט זייט 20 יאָהר חיים הערש י. א געוועזענער עקספּעדיטאָר, לעצטענס איז ער קראַנק און שוואַך און לעבט דעריבער אין גרויסע דחקות.

דער ווירט האָט אויף דעם אלטען 70-יעהריגען צעבראָכענעם יוד אַרויסבעקומען אַן עקסמיסיע און נעכטען האָט איהם דער ווירט, נישט קוקענדיג אויף די בקשות פון די יודישע און קריסטליכע לאָקאַטאָרען — אַרויסגעוואָרפען מיט'ן ביסעל בעטגעוואַנט אויף דער גאַס.

די עקסמיסיע האָט אויף די לאָקאַטאָרען און זייטיגע מענשען געמאַכט א שווערען איינדרוק.

אזעלכע מערינס זאלען זיך נישט מעהרען

א הענדלעריז פון לעבעדיגע סחורה איז ארייִנגעפאלען אין לאדז

(2) אין נאָוועמבער פ. י. איז אַרעסטירט געוואָרען אין לאָדז די 45-יעהריגע מינדעל מערין, וועלכע איז אַראָפּגעקומען פון דאַנציג אין אונזער שטאָט, כדי צו איינהאַנדלען א טראַנספּאָרט „לעבעדיגע סחורה פאַר איהר כלומרשט מאַניקיר-אַנשטאַלט אין דאַנציג...

אזוי האָט זי אין לאָדז אַליין, און מיט דער הילף פון פערמיטלער, געפּרובט צו פערפיהרען עטליכע מיידלעך (און צווישען זיי: די 17-יעהריגע רעניאַ בלומשטיין פון מלינאַרסקאַ 34 און די 19 יעהריגע מרים גרינבוים), וועלכע זי האָט אויף פערשידענע אופנים געפּרובט צו פערנעמען אין דאַנציג, וואו זיי האָבען געדאַרפט מאַכען מאַניקור און מאַסאַזש געוויסע „לייטישע מענשען", און דערפאַר — האָט זי זיי צוגעזאָגט — וועלען זיי נתעשר ווערען, קריכען ממש אין גאָלד.

הכלל, דער ענין מיט דער עלעגאַנטער מאַדאַם מערין איז געוואָרען שטאַרק אויפפאַלענד — האָט מען זי אַרעסטירט, דורכגעפיהרט אַנ'אויספאָרשונג, און נעכטען איז זי געשטאַנען פאַר'ן געריכט.

עס איז א זעלבסטפערשטענדליכע זאַך, אַז זי האָט זיך אין איהרע מיאוס'ע מעשים און פלענער נישט מודה געווען. געקומען איז זי קיין לאָדז — האָט זי דערקלעהרט — כדי צו בעקומען א גט... און מיידלעך האָט זי אַנגאַזשירט בלויז אַלס מאַסאַזשיסטקעס און מאַניקורשיסטקעס.

פון די געזאַמעלטע מאַטעריאַלען וועגען דער „פּאַני מערינאָוואַ" איז אָבער צו זעהן, אַז זי איז פון מאַך א... קעכין, און אַז בעת זי איז געווען אין אויסלאַנד האָט זי זיך בעקענט דאָרט מיט א פּראָפעסיאָנעלען פרויען-הענדלער, איינעם יצחק ראַפּאָפּאָרט, מיט וועלכען זי האָט געהאַט געמיינזאַמע געשעפטען. זי איז געווען בעשטראָפט פאַר זנות אין לייפּציג און האַמבורג, זי איז אויך געזעסען אין טורמעס פאַר גנבות און פּאַסעריי, און אין דאַנציג האָט זי אויף דער הונדעגאַסע 91 געהאַט א שיינקייטס-סאַלאָן", וועלכער איז פּראָסט פּשוט געווען א מיאוס שאַנד-הייזעל.

דאָס היגע געריכט האָט נעכטען גע'פּסק'נט, אַז זי דאַרף איצט גיין זיצען אויף 5 יאָהר, בעצאָהלען 3000 זלאָטעס שטראָף, און פערלירען די בירגער-רעכט אויף 10 יאָהר.

כן יאבדו!

פערמשפּטע פאר געשלעגען

אפיציעלער קאמוניקאט

אין שייכות מיט'ן שטערען די עפענטליכע רוה דורך א געשלעג פאַר'ן קאַלישער וואָגזאַל, אויף שיעראַדזקאַ-גאַס. דעם 24. ד. ח. זענען די שולדיגע אַרעסטירט געוואָרען דורך דער פּאָליציי, אין דאָס סטאַראָסטווע-געריכט האָט זיי אַדמיניסטראַטיוו בעשטראָפט.

יאַן פּיביכ,ן (פון כאַיני) בראָניסלאַוו פּסיק (פון כאַיני) — אויף 14 טאָג אומבעדינגטען אַרעסט.

אַלפרעד וויזער (כאַיני), הערמאַן זיך (כאַיני) און גוסטאַוו וואודעל פון וואַרשאַווסקאַ 9 — צו 7 טעג אומבעדינגטען אַרעסט.

זיך געענדיגט דער סכסוך אין דער פאבריק פון „נ. עיטינגאָן"

(2) נאָך א קאָנפערענץ איז ליקווידירט געוואָרען דער סכסוך אין דער פאַבריק פון „נ. עיטינגאָן" אויף דאַווברטשיקאַוו 30-34, וואָס איז אויסגעבראָכען, מחמת דעם, וואָס די פירמע האָט גערעכענט צו קינדיגען איינעם פון די דעלעגאַטען.

די אַרבייטער האָבען זיך שוין נעכטען געשטעלט צו די וואַרשטאַטען.

דערלויבענישען אויף געוועהר

(2) די לאָדזשער שטאָטישע סטאַראָסטווע, סיי די צענטראַלע, סיי די ביידע עקספּאָזיטורען (אויף מאָניושקי און באַזאַרנע) האָבען אָנגעהויבען אַרויסצוגעבען 3-יעהריגע דערלויבענישען אויף געוועהר.

רעהאביליטירט דעם לייטער

פון דער קראנקען-קאסע-פאגאטאוויע

(2) מיט אַנ'ערך 2 יאָהר צוריק האָט דאָס לאָדזער קרייז-געריכט פערמשפּט דעם לייטער פון דער פּאַגאַטאָוויע ביי דער לאָדזער קראַנקען-קאַסע, בראָניסלאַוו וולאָזשליק, וועלכער איז בעשולדיגט געווען אין צואייגענען זיך פערשידענע סומע קאַסע-געלדער.

דער ענין איז אַדורך אין אַנ'אַפּעלאַציע-געריכט, דאָס העכסטע געריכט, און איז צוריק אָנגעקומען צום קרייז-געריכט, וואו אַנ'אַנדער ריכטער-צוזאַמענשטעל האָט וולאָזשליק'ן בעפרייט פון שולד און שטראָף.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: א. פּאַטאַש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10) א כארעמזא (פּאָמאַרסקאַ 12), ע. מילער (פּיעטריקאָווער 46), מ. עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225) ז. גאָרטשיצקי (פּשעיאַזד 59 פ. אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצער 50).

קאטאָן-ארבייטער ווילען נישט ארבייטען צו 12 שעה אין מעת לעת

(2) בידוע איז לעצטענס אויסגעבראָכען א נייער קאָנפליקט אין דער קאָטאָן-אינדוסטריע.

דער סכסוך איז נישט וועגען די לוינען, נאָר וועגען דער אַרבייטס-צייט.

ווי בעקאַנט האָט דער אַרבייטס-אינספּעקטאָראַט בעשלאָסען צו סקאַסירען די דריטע שיכטע אין די קאָטאָן-פאַבריקען. אזא שיכטע עקזיסטירט נישט אין דער ווירקליכקייט, אָבער די אַרבייטער אַרבייטען דער-עיקר אין 2 שיכטען — צו 12 שעה א שיכטע.

אין שייכות דערמיט איז עהערנעכטען פאָרגעקומען א פערזאַמלונג פון קאָטאָן-אַרבייטער אין לאָקאַל אויף פּיעטריקאָווער 64.

אין רעזולטאַט פון דער פערזאַמלונג איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

„די קאָטאָן-אַרבייטער פּראָטעסטירען געגען דעם בעשעפטיגען זיי צו 12 שעה אין מעת לעת, און דערקלערען, אַז זיי וועלען נישט אַרבייטען מעהר, ווי 8 שעה אין מעת לעת, כדי נישט צו ברעכען די פּרינציפּען פון געזעץ וועגען דער אַרבייטס-צייט, און אין יעדען פאַל פון בעשעפטיגען די אַרבייטער לענגער, ווי 8 שעה אין מעת לעת — וועלען זיי וועגען דעם מעלדען אין פּראַיין, און דער פּראַיין — דעם אַרבייטס-אינספּעקטאָראַט.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען אָפּצוהאַלטען נאָך אַנ'אַלגעמיינע פערזאַמלונג דעם קומענדיגען זונטאָג, דעם 30 ד.ח. 10 אין דערפריה.

האט איהר שוין א בילעט

צום גראנדיעזען

גאלדפאדען-פעסטיוואל

אויפ'ן קבלת-פנים פאַר אונזער בן-עיר

זלמן זילבערצווייג

שבת, דעם 29 אַפּריל אין פילהאַרמאָניע

אויב נישט,

בעזאָרגט אייך זאָפאָרט מיט א בילעט

דאס פּראָגראַם איבערשטייגט אלץ, וואס איהר האט געזעהן ביז היינט

1.000 זלאטעס פאר „העלענובעק"

אויב עמיץ וועט בעווייזן, אז די רכילות געגען ה' ק. ט. בוהלע האט א גרונד

(בריף אין רעדאקציע)

חשוב'ע רעדאקציע!

איך בעט אייך צו געבען מיר פלאץ אין אייער חשוב'ער צייטונג פאר פאלג. פאר ווערטער:

אין „נייעם פאלקסבלאט" נומער 89 פון 16. אפריל ד. י. איז געווען פערעפענטליכט א בעריכט פון א זיצונג פון „באיקאט-קאמיטעט צו קעמפען געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד", אין וועלכען עס ווערט צוו. אנד. געזאגט, אז דער בעקאנטער לאדזער גרויס-אינדוסטריעלער ה' ק. ט. בוהלע זאל זיך האבען אויסגעדריקט: „יודען דארפען זיך נישט מישען אין די געשעהענישען פון דייטשלאנד".

אין שייכות דערמיט וויל איך אלס לאנגיעהריגער מיטארבייטער פון דער פירמע „ק.ט.בוהלע" פעסטשטעלען, אז דאס איז בשום אופן נישט אמת און דאס איז נישט מעהר ווי א אונקאנטראלירטער קלאנג.

איך בין גרייט צו געבען 1000 זלאטעס פאר „העלענובעק" אויב עס וועט מיר עמיצער אין משך פון 3 טעג אנווייזען די פערזאן, וואס זאל האבען די דאזיגע ווערטער געהערט פון ה' ק. ט. בוהלע.

מיך וואונדערט זעהר שטארק, אז לאדזער יודען האט גאר געקענט קומען אויפ'ן געדאנק חושד צו זיין אזא נאבעלען מענש און גוטען לאדזער בירגער, ווי ס'איז ה' ק. ט. בוהלע אין פיינדשאפט צו יודען. עס איז דאך בעוואוסט, אז ה' ק. ט. בוהלע שפענדעט טויזענדער זלאטעס פאר יודישע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס און ער מאכט נישט קיין אונטערשיד צווישן יוד און קריסט

איך ערקלער נאכאמאל, אז איך בין גרייט צו געבען די אויבענדערמאנטע סומע, אויב עס וועט אין משך פון 3 טעג בעוויזען ווערען, אז די רכילות געגען ה' ק. ט. בוהלע האט א גרונד. —

מיט דרך-ארץ

(—:) דיר. יעקב קאפעמאן

מ. ווינדער
פרעזענטירט אין
סקאלא-טעאטער
די גרויסע
אמעריקאנער
געסט
לוסי
— און —
מישא
גערמאן
פרייטאג
פרעמיערע!
די לעצטע
טעאטער=סענסאציע
פון אמעריקא
פרייטאג
פרעמיערע!
„מאמע און שוויגער"
פאלקס-שפיל אין 3 אקטען פון קאלמאנאוויטש. מוזיק פון לאסקאווסקי.
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

די לאגע אויפן לאדזער באנוועל מארק

(אג) די ערשטע וואך נאך די חגאות איז אויף דעם לאדזער באנוועל מארק אדורך זעהר לעבהאפט. שוין אנהויב וואך זענען געקומען צופאהרען א סך סוחרים. עס איז א כאראקטעריסטישער פאקט, אז אין דער לעצטער צייט קומען די סוחרים צוריק צו זייערע אלטע פאבריקאנטען פון דער גרויסער אינדוסטריע, אויסמיידענדיג פולשטענדיג די מיטעלע און די קליינע אינדוסטריע. די דאזיגע ערשיינונג ערקלערט זיך קודם כל דערמיט, וואס די פאבריקאנטען פון דער מיטעלער און קליינער אינדוסטריע האבען נאכן אונטערשרייבען דעם קאלעקטיוועו אפמאך געמוזט, בכדי אויסצוהאלטען די קאלקולאציע, העכערען די פרייזען אויף 10 פראצענט און איינגיכען וועלען זיי ווייטער מוזען העכערען די פרייזען בעת די גרויסע אינדוסטריע האבען די פרייזען נישט געהעכערט, אזוי אז שוין איצט האבען זיך די פרייזען פון דער מיטעלער באנוועל אינדוסטריע זיך כמעט אויסגעגליכט מיט די פרייזען פון דער גרויסער אינדוסטריע.

ווייטערדיגע ירידה פון דאלאר

באנק פאלסקי האט נעכטען געצאהלט 7,90 פאר'ן דאלאר

(אג) אין משך פון נעכטיגען טאג איז ווידער נאטירט געווארען א בעדייטענדע ירידה פון דאלאר. דער קורס איז נעכטען געפאלען אויף 8 זל. עס איז כאראקטעריסטיש דער פאקט, אז נעכטען איז שוין געווען א בעדייטענדער אנגעבאט פון דאלארען, נאר קיין קונים אויף דעם פרייז איז נישט געווען.

די באנק פאלסקי האט נעכטען ביז 11 א זייגער פארמיטאג געצאהלט 8 זל. פארן דאלאר, נאך 11 א זייגער האט זי פערקלענערט דעם קורס אויף 7,90 זל. און דאס האט נאך מעהר פערגרעסערט די פאנישע שטימונג.

די פריוואט בענק האלטען זיך ווייטער אפ פון שליסען טראנזאקציעס און אויב זיי נעהמען אן דאלאר אויפטראגען איז עס נאר מיטן בעדינג, אז זיי וועלען עס בערעכענען לויטן קורס וואס עס וועט דעמזעלבען טאג נאטירט ווערען דורך דער ווארשאווער אפיציעלער בערזע.

בלויז געלד איז נויטיג

אויף צו עמיגרירען קיין פאראגוואי. — אבער אז געלד איז דא, טא וואס טויג צו עמיגרירען?

(2) לויט ווי עס אינפארמירט דער לאדזער עמיגראציע-סינדיקאט, זענען די עמיגראציע-ש ווערינגקייטען אין פאראגוואי זעהר קנאפע.

וויזעס קיין פאראגוואי קאנען בעקומען פאלגענדע פערזאנען: בעזיצער פון נאמענטליכע אויספארדערונגען, פויערים-משפחות, אדער איינזאמע, וואס בעזיצען א שיין אויף ערד-איינקויף אין פאראגוואי מיט דער מוומנ'ער סומע פון 300 דאלאר א משפחה, אדער 150 דאלאר אנ'איינצעלנע פערזאן.

אויך קאן בעקומען וויזעס יעדער מין ארבייטער, וועלכער פערמאגט, חוץ רייזע-הוצאות, 150 דאלאר.

לאדזער קאנפעקציע ווערט ארייגעלאזט קיין פראנקרייך

(אג) צוליב דער זעהר ענערגישער אינטערווענץ פון דער היגער האנדעלס-קאמער וועלען די בעדייטענדע סכומים פון לאדזער קאנפעקציע, וואס געפינען זיך אויף דער פראנצויזישער צאל-קאמער און האבען, צוליב דער פעראָרדנונג פון דער פראנצויזישער רעגירונג נישט געקענט אפגענומען ווערען מצד די פראנצויזישע סוחרים, דאך ארייגעלאזט ווערען קיין פראנקרייך.

אויף אזא אופן וועט די לאדזער אינדוסטריע אויסמיידען זעהר גרויסע היזקות. וואס האט איהר געדראהט, צוליב די לעצטע צאל-פעראָרדנונגען פון דער פראנצויזישער מאכט.

ביליגע באהן=רייזעס

נאך קראקא

די לאדזער אפטיילונג פון דער רייזע-ביורא Wagons-Lits Cook ארגאניזירט אויף דער היינטיגער וואך א ביליגע רייזע נאך קראקא. די רייזע-הוצאות איןביידע זייטען בעטרעפט 25.30 זל. דער ארויספאהר פון לאדז קומט פאר דאנערשטאג, דעם 27 ד. ח. 10.30 אווענד און דאס צוריקפאהרען פון קראקא — זונטאג, דעם 30 ד. ח. 11 30 אווענד.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט דער הוסאטינער רבי אדמו"ר ה"ה ר' ישראל פרידמאן א איינינקעל פון ה"ר זינגער ז"ל פון הוסאטין ביי טארנאפאל דעם קומענדען שבת זיין אין קראקא. דער רבי פאהרט נאך הוסאטין צו דער יאהרצייט פון זיין פאטער. די דאזיגע געלעגענהייט נוצען טאקע אויס זעהר פיל חסידים און גרייטען זיך צו בעזוכען דעם רבי'ן. און דערביי געניסען פון די הנחה-רייזעס, וואס ארגאניזירט וואגאן-לי.

איינשרייבונגען און אינפארמאציעס ערטיילט יעדען טאג פון 9 פריה ביז 9 אווענד Wagons-Lits-Cook פיעטריקאווער .64

נאך קאטאוויץ

די לאדזער רייזע-ביורא פון Wagons-Lits ארגאניזירט א ביליגער עקסקורסיע צו דער פראטעסט-דעמאנסטראציע געגען די היטלעריסטישע פערפאלגונגען אין דייטשלאנד. די רייזענדע מיט'ן אויספלוג פון וואגאן-לי געניסען פון גרויסע הנחה-פרייזען און נעמליך רייזע הוצאות אין ביידע זייטען בעטרעפט אינגאנצען 8,90 זל. דער ארויספאהר פון לאדז קומט פאר מאנטאג ד. 1 מאי אין אווענד און דאס צוריקפאהרען פון קאטאוויץ מיטוואך ד. 3 מאי אין אווענד.

איינשרייבונגען ווערען שוין אנגענומען יעדען טאג פון 9 א זייגער פריה ביז 9 אווענד אין Wagons-Lits Cook פיעטריקאווער 64

נאך סאסנאוויץ

פרייטאג, דעם 28 ד. ח. 10.45 פריה פאהרט אפ נאך סאסנאוויץ א גרופע צו הנחה-פרייזען. די הוצאות נאך סאסנאוויץ בעטרעפען 12.10 זל.

איינשרייבונגען נעמט אי א גאנצען טאג Wagons-Lits פיעטריקאווער .64

דייטשער פאלקספערבאנד אין לאדז

געגען א געמישטע יודיש=דייטשע קאמיסיע

איז דערביי געגען געוואלדטאמען און טעראר און פאר גלייכבערעכטיגונג פון די מינדערהייטען איז איירפּע

פערגאנגענעם זונטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פערוואלטונג פון דייטשען פאלקספערבאנד אין וועלכער ס'האבען זיך בעטייליגט אנגעזעהענע פערזענליכקייטען פון דער דייטשער בעפעלקערונג אין לאדז.

סענאטאר אוטא האט איבערגעגעבען א בעריכט פון זיין אינטערוועניץ ביים אינערן-מיניסטער פיעראצקי. דער מיניסטער האט צוגעזאגט אונטערצונעמען א שטרענגע אויספארשונג כדי צו בעשטראפען די שולדיגע און וועט זארגען דערפאר, אז די פארפאלען זאלען זיך מעהר נישט איבערחזרן.

סענאטאר אוטא גיט אויך איבער, אז דעם פערגאנגענעם דינסטאג איז ער איינגעלאדען געווארען פון יודישען דעפוטאט ד"ר ראזענבלאט, אויף ארומצורעדען וועגען דער געשאפענער לאגע אין לאדז. כדי זיך צו בעקענען מיט דער שטעלונג פון די מאסגעבענדע פערטרעטער פון דער יודישער בעפעלקערונג צו די געוואלדטאטען געגען די דייטשען, האט סענאטאר אוטא די איינלאדונג אנגענומען.

ד"ר ראזענבלאט, זאגט סענ. אוטא, האט אנגעוויזען, אז די ציוניסטישע יוגענד-ארגאניזאציע, וועלכע געפינט זיך געגענאיבער דעם לאקאל פון דער „פרייע פרעסע" אויף וועלכע ס'איז געפאלען א חשד, אז זי זאל זיך האבען בעטייליגט אין די אנטי-דייטשע ארויסטרעטונגען, איז נאך א גענויע אויספארשונג, אזוי שטעלט פעסט ד"ר ראזענבלאט (אונטערגעשטראכען פון סענ. אוטא) פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער חשד איז אומבעגרינדעט. ד"ר ראזענבלאט שטעלט אויך פעסט, אז קיין שום יודישע ארגאניזאציע האט זיך אין די אנטי-דייטשע ארויסטרעטונגען נישט בעטייליגט, און אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע פעראורטיילט די אנפאלען אויף דער „פרייער פרעסע" און דייטשען גימנאזיע אמשארפסטען. ד"ר ראזענבלאט האט אויך צוגעזאגט די דאזיגע ערקלערונג צו פערעפענטליכען אין דער פרעסע (די ערקלערונג איז אין דער פרעסע טאקע פערעפענטליכט געווארען).

סענאטאר אוטא שטעלט אבער דערביי פעסט, אז צו ליידער צו דער גרעסטער ערשטוינונג און צו דער פערביטערונג פון די לאדזער דייטשען, האבען זיך אין דער דעמאלירונג פון דער „פרייער פרעסע" דייטשען גימנאזיום און דייטשע בוכהאנדלונגען בעטייליגט א גרויסע צאהל יודען, דאס האט געבראכט ערגערנגט דערצו. אז די ביזאיצטיגע גוטע בעציהונגען צווישען די דייטשע און יודישע מינדערהייטען אין פוילען בכלל און דאס פרידליכע צוזאמענלעבען פון דייטשען און יודען אין לאדז בפרט איז צעשטערט געווארען. ס'ליגט נישט אין קיינעמס אינטערעס דעם האס און פערביטערונג פארטצוזעצען.

— ד"ר ראזענבלאט, זאגט ווייטער סענ. אוטא האט פארגעלעגט צורופען א געמיינזאמע זיצונג פון יודישע און דייטשע פערטרעטער זיך צו בעראטען און אנצונעמען ווייטערע שריט אויף צו בערוהיגען די אויפגערעגטע און צעהייצטע געמיטער.

סענאטאר אוטא ערקלערט, אז דעם דערמאנטען פארשלאג שטעלט ער די פערזאמלטע צו אפשטימונג.

נאך א לענגערע דיסקוסיע בעשליסט די פערזאמלונג:

1) די איבערפאלען אויף דער דייטשער גימנאזיע, „פרייע פרעסע" און „פאלקס פריינד" צו בעטראכטען פאר א בארבארישע און שארף צו פעראורטיילען.

2) דער פערוואלטונג פון דייטשען גימנאזיום און דעם פערלאג „ליבערטא" צוצושיקען א הערצליכען מיטגעפיהל.

3) דעם בעריכט וועגען דער אינטערווענץ ביים אינערן-מיניסטער נעמען צו קענטניס.

4) ס'ווערט פעסטגעשטעלט, אז א בערוהיגונג פון די געמיטער איז צוועקמעסיג, דאגעגען דעם פארשלאג, וואס איז פון יודישען פערטרעטער ד"ר ראזענבלאט צו שאפען א יודיש-דייטשען אויסשוס פארלייפיג אפצוווארפען.

5) צו די לעצטע געשעהענישען אין דייטשלאנד, צוזאמען מיט דער העצע און די אויסטרעטונגען געגען די דייטשען אין פוילען אנצונעמען פאלגענדע שטעלונג.

דער דייטשער פאלקספערבאנד אין פוילען שטעהט אויף דעם שטאנדפונקט פון פולער גלייכבערעכטיגונג פון די מינדערהייטען אין איירפע און איז געגען יעדען טעראר און געוואלדטאט, וואס ווערען געפיהרט פון די מעהרהייטס-פעלקער לגבי די מינדערהייטען. ס'ווערט פעראורטיילט יעדע העצע און האס-פראפאגאנדע צווישען די בירגער אין לאנד.

פאליטישער פראצעס

(2) נעכטען זענען פערמשפט געווארען די בעשולדיגטע אין פיהרען א קאמוניסטישע טעטיגקייט: רייזעל פלום — אויף 3 יאהר טורמע; חיים-זעלמאן פלום — אויף 1 יאהר; צירעל וואגאווסקא — אויף 1 יאהר; און שיינדעל ראטענבערג — אויף 10 חדשים.

דער פינפטער בעשולדיגטער, הערשל פלום איז בעפרייט געווארען.

ארויספאדערונגען פון א"י

עס זענען דערהאלטען געווארען ערלויבנישען אויף צו פאהרען קיין ארץ ישראל פאר פאלגענדע פערזאנען: גרינגלאס אכתר, מאנדעל הינדא, גאלדשטיין העלענא, גראוויץ רחל.

די דערמאנטע דארפען זיך ווענדען אין ארץ ישראל אמט, שרודמיעסקא 29, אין די אויפנאהמשעה'ן (פון 10 ביז 1 פארמיטאג) כדי צו ערלעדיגען די רייזע-פארמאליטעטען.

רעגולירט די לוינען אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור"

(2) נעכטען איז אין ארבייטס-אינספעקטאראט פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען רעגולירען דעם לוין-טאריף אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור".

אין אלע שטרייט-ענינים איז דערגרייכט געווארען א הסכם.

סטודענט זאמארסקי און שותפים

פאַר דעם לעמבערגער געריכט

ווי האָבען אויסגעטראַכט אַ בלבול אויף צוויי יודישע יונגעלייט אין די טרויריגע נאָוועמבער-טעג אין לעמבערג

עס איז געווען אין די באַוועמבער טעג פון פערגאַנגענעם יאָהר, ווען די צעווילדעוועטע מחנה'ס סטודענטען און סתם כוליגאַנעס זענען אָנגעפאַלען אין די לעמבערגער גאַסען און געשלאָגען מכות רצח הונדערטער וועהרלאָזע יודען.

אַ פּאָר טעג דורכאַנאַנד האָט עס אַזוי געדויערט ביז צום טאָג ווען אין לעמבערג האָט זיך בליץ שנעל פערשפּרייט אַ קלאַנג אַז אויף דער קאָפּערניקאַ גאַס האָט אַ יוד געשאָסען צו אַ פּוילישען קאָרפּאָראַנט, בעת דער דאָזיגער גאַס האָט דורכגעצויגען אַ דעמאָנ סטראַציע-צוג פון אַ פּאָר הונדערט סטודענטען, וועלכע זענען אָנגעקומען פונ'ם צעמענטאַזש נאָכ'ן אָפּ-האַלטען אַ גאָטעס-דינסט פאַר דער נשמה פון דער-מאָרדעטען סטודענט גראָטקאָווסקי.

פערשידענע קלאַנגען זענען פערשפּרייט געוואָרען וועגען דעם יוד, וועלכער זאָל מכלומרשט האָבען געשאָסען און וועגען דעם דערשאָסענעם פּוילישען סטודענט, מיט אַ יעדער מינוט אין די לאַגע גע-וואָרען מעהר אָנגעשטרענגט און פאַרנאַכט האָט מען געפיהלט אַז עס הענגט אַן'אומגליק איבער דער יו-דישער בעפעלקערונג. עס איז געווען לעבענסגע-פעהרליך פאַר אַ יוד זיך, צו בעווייזען אין די לעמ-בערגער גאַסען.

די ערב-פּאָגראָם שטימונג האָט יעדען בע-הערשט.

אין דעם דאָזיגען בלבול, אַז אַ יוד האָט אויף דער קאָפּערניקאַ-גאַס דערשאָסען אַ קאָרפּאָראַנט האָט געגלויבט נישט נאָר די קריסטליכע בעפעלקע רונג נאָר אויך די מאַכט, וועלכע האָט בעדאַרפט בע-שיצען די יודען פון דער סכנה, וועלכע האָט זיי געדראָהט.

ווען די יודישע דעפּוטאַטען האָבען זיך כאַר-נאַכט געווענדעט צו דער לאָקאַלער מאַכט און פער-לאַנגט שוץ פאַר די יודען, אָנווייזענדיג אויף דער פּאָגראָם-געפאַהר, וועלכע דראָהט, האָט מען דער-מאָלט די דעפּוטאַטען דערצעהלט די מעשה וועגען דעם אַז יודישע באָיבקעס שיסען אויף פּוילישע סטודענטען און רופען אַזוי אַרום אַליין אַרויס אַ פּאָגראָם.

מען האָט זיך עפּעס נישט געאיילט אויסצופיר-קען דעם סוד, אַז דער פערוואונדעטער סטודענט איז אַ פּראָוואָקאַטאָר, וועלכער האָט צוגעגרייט א פער-טאַרדע און די דאָזיגע פּעטאַרדע האָט איהם עקס-פּלאָדירט אין דער האַנד, בשעת ער האָט געוואָלט וואַרפען און אַזוי אַרום אַרויסגערופען אַ בלבול, אַז יודען האָבען געוואָרפען אַ באָמבע אויף פּוילישע סטודענטען.

עס האָבען זיך תיכף געפונען נישט וועניגער ווי 3 עדות, וועלכע האָבען אויף אייגענע אויגען געזעהען ווי דער יוד שעהנפעלד האָט געשאָסען אויף דעם סטודענט און ווי דער סטודענט האָט איהם אָנגעכאַפּט ביי דער האַנד, קיין שום ספק איז נישט געווען פאַר די דאָזיגע עדות, אַז שעהנפעלד האָט געשאָסען צום פּוילישען סטודענט.

מיט אַלע פּרטים, גענוי האָבען זיי עדות גע-זאָגט אויף דער פּאָליציי און פאַר'ן אויספאָרשונגס-ריכטער וועגען דעם, ווי אַזוי שעהנפעלד האָט אַרויס-גענומען דעם רעוואָלווער פון דער קעשענע ווי הויך ער האָט אויפגעהויבען די האַנד און וויפיל מאָל ער האָט אויסגעשאָסען.

און... אין אַ פּאָר טעג אַרום האָט מען געמאַכט אַן'אָפּעראַציע זאַמאָרסקין און מען האָט איהם פון דער ברוסט אַרויסגענומען אַ שטיקעל בלעך און נישט קיין קויל פון אַ רעוואָלווער.

נעכטען זענען זאַמאָרסקי און זיינע 3 „עדות" געשטאַנען פאַר'ן געריכט.

זאמארסקי

דער דאָזיגער בחור האָט אין לעמבערג שוין אַ בעקאַנטע מאַרקע, ער איז געווען דער הויפּט-העלד אין דעם פּראָצעס געגען דעם ד"ר. טאָמאַשעוו-סקי, וועלכער איז געווען אָנגעקלאָגט אַז ער האָט געשאָסען זאַמאָרסקין און איהם פערוואונדעט. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס האָט זאַמאָרסקי אַ-ליין זיך פערוואונדעט כדי צו מאַכען אַ בלבול אויף טאָמאַשעווסקין, מיט וועלכען ער האָט געהאַט סכ-סוכים פון פערדעכטיגטער נאַטור.

אויך ביי דער מאַרינע, וואו זאַמאָרסקי האָט אַ קורצע צייט געדינט, האָט ער געהאַט אַ נישט אויפ געקלערטען „פּאַרפאַל".

קוקט מען אָן דעם דאָזיגען קליין געוואַקסענעם פּערשוין, וועלכער זעהט אויס ווי אַ גאַנץ בעל-בתיש מאַמעס זוהנדעל, פון אַ יאָהר עטליכע צוואַנ-ציג, ווי ער שטעהט אַזוי בנעימותדיג, מיט אַ תירוץ וואָרט ביי וואַ"ט, גלייך ווי נישט איהם מיינט מען עס, אַזוי ווערט קאַלט אין אַלע אברים ווען מען דערמאָנט זיך, וואָס פאַר אַ אומגליק דער דאָזיגער פּערשוין וועלט געווען אַרויסגערופען ווען נישט אַ שטיקעל בלעך וואָס מען האָט געפונען אין זיין ברוסט:

ער טענה'ט: אין דער ערשטער מינוט האָט ער געמיינט, אַז מען האָט טאַקע אויף איהם געשאָסען ערשט אין 6-7 טעג אַרום איז איהם קלאָר געוואָרען, אַז דאָס האָט עקספּלאָדירט עפּעס ביי איהם אין דער האַנד און דערפון איז ער פערוואונדעט געוואָרען.

ערשט נאָך דער אָפּעראַציע ווען מען האָט איהם געוויזען דאָס שטיקעל בלעך און נישט קיין קויל האָט ער זיך אָפּגעגעבען אַ חשבון דערפון אַז... עס האָט זיך איהם בלויז אויסגעדאַכט אַזוי, אַז מען האָט אויף איהם געשאָסען.

מאטולא

לעבען זאַמאָרסקין פערנעהמט פּלאַץ אויף דער אָנקלאַגע באַנק דער סטודענט מאַטולאַ. ער איז ביי אַלעמען געווען. ער האָט געזעהען ווי שעהנפעלד האָט געהאַלטען אין דער האַנד אַ רעוואָלווער, ווי ער האָט צוויי מאָל אויסגעשאָסען צו זאַמאָרסקין, און ווי זאַמאָרסקי איז אומגעפאַלען. ער האָט זיך נישט געפוילט און איז מיטגעגאַנגען אויף דער פּאָ-ליציי אַלץ גענוי און דייטליך בעשריבען. דערנאָך האָ טער דאָסזעלבע איבערגעחזרט פאַר'ן אויספאָר-שונגס-ריכטער ביז... עס איז געשעהען די מעשה מיט דער אָפּעראַציע.

ווער האָט זיך געקענט דערויף ריכטען אַז די דאָקטוירים וועלען זאָגען אויף אַ שטיקעל בלעך, אַז עס איז נישט קיין רעוואָלווער-קויל...

דער דאָזיגער עדות איז ערשט צוויי יאָהר אין לעמבערג, ער איז געווען אַ מיטגליד אין דער קראָ-קאָווער סטודענטען-קאָרפּאָראַציע „אַרקאַדיאַ".

היינט טענהט ער אַז דאָס האָט מען איהם אויף דער פּאָליציי אַזוי געפרעגט און אַז ער האָט נישט אַנדערש געקענט ענטפערען, איבריגענס זאָגט ער, האָט דעמאָלט געהערשט אַזאַ אויפגערעגטע שטימונג אַז ער האָט אַזוי געזאָגט ווי עס איז איהם איינגע-פאַלען.

קריוואולא

עס קומט אַריין דער דריטער אָנגעקלאָגטער און פערנעהמט פּלאַץ נעבען זאַמאָרסקין און מאַטולאַ דער דאָזיגער נפש איז שוין נישט קיין סטודענט נאָר אַזוי אַן'אַמאַטאָר אין ענין פון מאַכען בלבולים אויף יודען. ער האָט שוין געזעהען נאָך בעסער פון מאַטולאַ ווי אַזוי שעהנפעלד. האָט אַרויסגענומען אַ רעוואָלווער פון דער רעכטער קעשענע פונ'ם רעקעל, און ווי אַזוי ער האָט אויפגעהויבען די האַנד און אויס געשאָסען, ער, קריוואולא האָט שעהנפעלדען פּשוט געכאַפּט ביי דער האַנד, ווייל די גאַנצע מעשה האָט זיך אָפּגעשפּילט אַ האַלבען שריט פון אָרט וואו ער, קריוואולא איז געשטאַנען. א פּנימעל האָט דער פּערשוין בלוט און מילך, קוים אַ צוואַנציג יאָהר אַלט און אַזאַ „זעלטענער עדות".

אַזוי האָט ער געזאָגט אין דער אויספאָרשונג. אָבער היינט איז ער מודה אַז דאָס וואָס ער האָט געזאָגט איז ליגען, איבריגענס זאָגט ער אַז מען האָט אַנדערש פערשריבען אין פּראָטאָקאָל ווי ער האָט גע-זאָגט.

דאַגעגען דערצעהלט ער פאַר'ן געריכט אַז ער האָט געזעהען ווי זאַמאָרסקי האָט געהאַלטען אין דער האַנד אַ שטיקעל בלעך פון אַ פּודעלע ווי פון וואַזעלין אַז דאָס וואָס ער האָט געזאָגט אַז ער האָט געזעהען אַ הילו פון אַן'אויסגעשאָסענער רעוואָל-וער-קויל, איז געווען אַ שטיקעל בלעך.

ריכטער: פאַרוואָס האָט איהר דאָס תיכף נישט דערצעהלט אויף דער פּאָליציי און צוליב וואָס האָט איהר דאַ"ט געזאָגט אַז שעהנפעלד האָט געשאָסען און אַזוי גענוי בעשריבען ווי אַזוי ער האָט גע-שאָסען.

אָנגעקלאָגטער: מען האָט אַזוי געזאָגט האָב איך אויך געזאָגט, און אין פּראָטאָקאָל האָט מען אַנ-דערש געשריבען ווי איך האָב געזאָגט

דער פערטער אָנגעקלאָגטער

בראַפּוסטאַ

האָט אויך געזעהען ווי שעהנפעלד האָט געשאָ-סען אויף זאַמאָרסקין אַזוי האָט ער געזאָגט אין דער אויספאָרשונג, היינט איז ער אויך מודה, אַז ער האָט דאָס געזאָגט אַזוי ווייל זיין חבר קריוואולא האָט אויך אַזוי געזאָגט אָבער באמת האָט ער גאָר נישט געזעהען.

עס האָבען נאָך עדות געזאָגט פּאָליציאַנטען און בעאַמטע, וועלכע האָבען אויסגעטראַכט אַ בלבול אויף די יודישע יונגעלייט שעהנפעלד און בלוי-שטיין, וועלכע האָבען אויך עדות געזאָגט און איבער-געחזרט דעם בלבול, וואָס איז אויף זיי געמאַכט גע-וואָרען, שעהנפעלד האָט געזאָגט איך האָב געזעהען ווי מען אַנטלויפט, טאָ בין איך אויך געלאָפען.

דער אורטייל ווערט דערוואַרט.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי – – – – –	74.50
3 פּראָצענטיגע בוראָוולאַנע –	40.00
4 „ דאָלאַרובקאַ –	53.00
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)	52.50
8 „ וואַרשאַווער שטאָדט-בריף	39.75
8 „ לאָדזער „ „	37.50
ענגלישע פונט – – –	30.95
דאָלאַר – אָפיצ. 8.05, נישט אָפיצ. –	8.05
גאָלד-דאָלאַר – – –	9.25
גאָלד-רובל – – – –	4.90
דייטשער מאַרק – – –	2.01

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָוונד.
בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר
אוירען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען
11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)
טעל 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אָן אין לאַטשניצע זגערזשער 17
פון 1-11 און פון 2-3 נאָכמ.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעצ. פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32.
נעהמט אָן פון 8-10 פריה, פון 12-2 נאָכמ. און פון 5-8 אָוונד, זונטאָג פון 9-11 בייטאָג.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט
בראַנדזשען, גאָרסעטען, אָר-טאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַט-פוס-איינלאַגען געגען פּלאַט-פוס-שמערצען אָלס נאָך גיפּס-אָבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פּיעטריקאָווער 119, טעל. 281-81.

אַכטונג, יוד. עלטערן!
וועמ עס וויל זיין קינד ערציהען אַ
רעליגיעזע-נאַציאָנאַלע ערציהונג,
זאָל שוין יעצט ביז דעם 1-טען מאַי איהם איינשרייבען אין די פאָלקס-שולע און גימנאַזיום
„בית-אלפנא"
פּעטריקאָווער 111, (אַל. קאָשציושקי 48)
בעדייטענדע הנחות!
די קאַנצעלאַריע איז אָפען טעגליך פון 9 ביז 2 נאָכמיטאָג. 2127

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון יודישען פאַמיליען-לעבען

(149

דער אויספאָרשונגס-ריכטער ביאַלאָפּאָלסקי איז געקומען אין זיין קאַנצעלאַריע און נישט דערצעה-לענדיג נאָך קיינעם קיין שום זאַך, האָט ער גע-הייסען ברענגען צו זיך דעם אַרעסטירטען מאַקס, וואָס איז אויך באַלד געשעהען.

— איך וויל אייך נאָך אויספרעגען וועגען אַ געוויסען אומשטאַנד, וואָס האָט פאַר אונז אַ גאָר וויכטיגע בעדייטונג, צי האָט איהר געקענט אַ געוויסע באַסטיאַ מאָשקאָוויטש?

מאַקס האָט אַ ציטער געגעבען, אָבער גע-שוויגען.

ביאַלאָפּאָלסקי האָט אין דעם געזעהען אַ בע ווייז, אַז מאַקס האָט אַ שייכות צו דעם דאָזיגען ענין.

— איהר דאַרפט ענטפערען אויף דער דאָזיגער פראַגע, מיט שוויגען וועט איהר גאָרנישט מאַכען, איהר דאַרפט אויך וויסען אַז אייער גורל איז שוין אַנ'אָפּגעמשפּטער, איהר זענט בעגאַנגען אַ מאָרד אין וועלכען איהר האָט זיך מודה געווען, איבערי-גענס זענען דערביי געווען עטליכע עדות. איהר דאַרפט ווייטער רעדען, איהר דאַרפט אונז דער-צעהלען: ווי אַזוי דאָס איז געווען מיט באַסטקא מאָש קאָוויטש, דאָס וועט אייער גורל אויף איין האָהר נישט בעשווערען.

מאַקס האָט ציניש געשמייכעלט.

— איך ווייס אַז איהר וועט מיר נישט געבען קיין לעקעכלעך צו עסען אָבער צו ווז.ס זאָל איך אייך נאָך לייכט מאַכען דאָס לעבען, איהר האָט דאָך שוין אַרעסטירט דעם שולדיגען אין נאַסטיאַ מאָש קאָוויטשס מאָרד.

— ניין, דער אַרעסטירטער איז נישט דער אמת'ער שולדיגער אין מאָרד, מיר האָבען איהם בעפרייט

— אַזוי גאָר, האָט מאַקס פערקרימט די ליפּען, איהר האָט זיך איבערצייגט הער ריכטער, אַז ער איז נישט שולדיג.

— פולשטענדיג, מיר האָבען איהם שוין בע-פרייט.

— נו, און וועמען האַלט איהר פאַר'ן שול-דיגען?

— איך בעט אייך זיך נישט צו פערגעסען, איהר זענט נישט דאָ אין דער ראָל פון קיין אויספאָר-שער. מאַר פון אַ שוועריגען פערברעכער און איהר דאַרפט אונז נישט שטעלען קיין פראַגען, נאָר ענט פערען אויף די געשטעלטע פראַגען.

— און איהר דאַרפט פערשטעהען הער אויס-פאָרשונגס-ריכטער, אַז מיר איז אַלץ איינס, איך וויל נישט מעהר לעבען, און ווי אַ מענש פאַר'ן טויט, איז איהם ערלויבט צו טהון וואָס ער וויל, זאָל מיר זיין ערלויבט פאַר'ן טויט אָפּצו[...]כען עטליכע מינו-טען פון אייך.

— איהר זענט נאָך נישט קיין פערמשפּטער, נאָר קוים אַ בעשולדיגטער און דעריבער האָט איהר נישט קיין שום רעכט, איצט צו שטעלען פאָדערונ-גען און זיך חוצפּהדיג צו פערהאַלטען.

— גוט, איך וועל אייך אַלץ דערצעהלען, דעם סטודענטעל וואָס איהר האָט אַרעסטירט דער איז ווירקליך אין דעם מאָרד דירעקט נישט שולדיג, הגם עטוואָס שולד האָט ער יאָ.

ביאַלאָפּאָלסקי איז געוואָרען ביגיעריג.

— ביטע איך הער אייך, איך פערזיכער אייך, אַז איך וועל זיך בעמיהען לייכטער צו מאַכען אייער גורל.

— אַ דאַנק הער ריכטער, אַנ'איבעריגע טרחה איך וויל נישט קיין לייטזעליגקייט, נאָר פערקעהרט, איך וואָלט געוואָלט אַז דאָס אַלץ זאָל זיך וואָס שנע לער ענדיגען, אָט ווען איהר וואָלט מיר געקענט אין דער הינזיכט א טובה טון, וואָלט איך ווירקליך נאָכ'ן טויט אייך דאַנקבאַר געווען, אויב דאָס איז נאָר מעגליך.

— איך הער אייך, האָט ביאַלאָפּאָלסקי נאָכ-אַמאָל געזאָגט, איבעררייסענדיג מאַקסן זיינע פי-לאָזאָפישע אויספיהרונגען.

— ביטע איך דערצעהל אייך שוין, געווען איז דאָס אַזוי,

מאַקס האָט זיך אויף אַ רגע אָפּגעשטעלט, אַזוי ווי ער וואָלט זיך אַלץ געוואָלט גענוי דערמאָהנען, אַז ער זאָל נישט דאַרפען קיין איינצעלהייט אַ-דורכלאָזען, דאַן האָט ער אָנגעהויבען.

— נאַסטיאַ איז געווען אַ וואונדערבאַר מיידעל...

— דאָס איז נישט וויכטיג, איך דאַרף וויסען דעם עיקר.

— דאָס איז שוין דווקא יאָ וויכטיג, האָט מאַקס געזאָגט, אויב איהר ווילט מיך הערען, זאָלט איהר מיר נישט שטעלען קיין תנאים ווי אַזוי איך זאָל אייך דערצעהלען.

ביאַלאָפּאָלסקי האָט שוין געשוויגען און וואָס שנעלער געוואָלט הערען דעם עיקר פון דער גע-שיכטע.

— אָלזאָ, האָט מאַקס געזאָגט, נאַסטיאַ איז גע-ווען אַ וואונדערבאַר מיידעל, נישט געווען קיין איין יונגערמאַן וועלכער האָט זי נעהנטער געקענט אַז ער זאָל זיך נישט פערליבען אין איהר, ווער שמועסט נאָך אַזאַ דאָן-זשואַן ווי איך, ווען איך האָב צוויי מאָל מיט איהר גערעדט האָב איך שוין נישט געקענט רוהען און זי איז מיר שטענדיג גע-שטאַנען פאַר די אויגען, איך בין נישט געווען פער-ליבט ווי אַ לאַבזעוואַטער יונגעל, נאָר אין מיר האָט זיך אָפּגערופען דער מאַנספערשוין, דאָס דאָזי-גע מיידעל האָט געהאַט אין זיך אַזוי פיל ווייבליכעס אַז איך בין מסופּק אַז ס'האָט זיך געקענט געפינען אַ יונגער מענש וואָס האָט זיך געקענט אַקעגענ-שטעלען איהר בליק און איהר בעגעהר. פערשטייט זיך, אַז דאָס איז אויך געווען מיט מיר. „איך האָב זי געזוכט", אַזוי ווי ס'זאָגט אַ ווערטעל, איך בין צוגעשטאַנען צו איהר מיט ליבעס-ערקלערונגען, אַזוי איז בכלל געווען מיין טאַקטיק, זי האָט מיך אָבער פיינט געהאַט און האָט מיך פאַר די אויגען נישט געלאָזען, זעהט אויס, אַז זי האָט מיך גוט גע-קענט, איך בין אָבער שוין געוואוינט געווען צו אַ-זעלכע זאַכען און האָב זיך נישט איבערגעשראָקען ווען זי האָט מיך פון זיך געיאָגט, איך האָב שוין נישט איינמאָל אַזוי געהאַט און האָב יעדען קרבן שפּעטער בייגעקומען. און דעריבער וואָס מעהר זי האָט מיך געיאָגט אַלץ מעהר האָב איך ביי איהר געקלעפּט, אַלץ מעהר האָט זי מיך גערייצט, אַלץ מעהר האָב איך זי בעגעהרט, נאַסטיאַ האָט מיר אויך געגעבען צו וויסען אַז זי לאַכט אויס מיר און אַז זי ליבט אַנ'אַנדערען, דאָס איז געווען מאַרעק קריינין. דאָס איז דער סטודענט וואָס האָט געוואוינט מיט איהר אין דעם אייגענעם הויז און וועלכער האָט געמאַכט דעם אַנשטעל אַז ער קוקט אַפילו נישט אויף איהר און וואָס מעהר ער איז געווען לפנים גלייכ גילטיג צו איהר אַלץ מעהר האָט זי ווידער זיך גע-שאַרט צו איהם, איך האָב דעם דאָזיגען פערשוין פיינד בעקומען, אַזוי פיינד, ווי מ'קען זיך דאָס גאָר נישט פאָרשטעלען, איך בין גרייט געווען איהם צו דערהרגענען, ווען ס'וואָלט זיך נאָר געמאַכט אַ געלעגענהייט דערצו, איך האָב איהם פערפאָלגט, נאָכגעקוקט יעדען שריט, אַזוי, אַז ער האָט דאָס אַפילו נישט בעמערקט.

(פאָרטזעצונג קומט).

ווי אזוי יודען שפּילען שאך

וואס דער בעריהמטער יודישער שאך-גאון ד"ר עמאנועל לאסקער זאגט וועגען יודישע אייגענשאפטען אין שאך-שפּיל

פון נ. ב. לינדער

דער בעריהמטער יודיש-דייטשער געלערנטער און שאַך-גאון ד"ר עמנואל לאַסקער, וואָס האָט געטראָגען די קרוין פון וועלט-טשעמפּיאָן אין שאַך-שפּיל פון 1894 ביז 1921 האָט געהאַלטען אַ לעקציע איבער דעם יודישען ביטראַג צו דער ענטוויקלונג פון שאַך-שפּיל. אין דער לעקציע האָט ד"ר לאַסקער זיך אָפּגעשטעלט אויף די כאַראַקטעריסטישע ראַסען-אייגענשאַפטען פון יודישע שאַך-מייסטערס און האָט אָנגעוויזען אויף וויפיל די דאָזיגע יודישע אייגענשאַפטען האָבען בערייכערט און פערטיפט דאָס שאַך-שפּיל און צוגעגעבען איהם עפּעס אַזוינס, וואָס שאַך האָט קיינמאָל פריהער נישט פערמאָגט.

קודם-כל, ווייזט אָן ד"ר לאַסקער האָט דער יוד מיט זיין גמרא-קאָפּ און איינגעבוירענער נייגונג צו חקירה און פלפול, געשאַפען אַ פיל-ברייטערען פעלד פאַר אינדיווידועלען אויסדרוק אויפ'ן שאַך-ברעט. ער האָט זיך דערגרונטעוועט צום טיפערען ווערט פון שאַך-שפּיל, וואָס ליגט נישט אין דעם וואָס מען דערגרייכט אויפ'ן ברעט, נאָר אין דעם, ווי אַזוי מען דערגרייכט עס. ממילא איז שוין דער עקר געוואָרען נישט דאָס געווינס, נאָר דער אופן פון געווינען.

אמת, דער יוד איז נישט דער איינציגער ביי וועמען דער „ווי אַזוי" איז הייגט וויכטיגער פונם „וואָס" מען געווינט. אָרער פערלירט אין שאַך, אָבער ביים יודישען גוטען שאַך-שפּילער איז אָט דער צוגאַנג צו שאַך פיל קלאָרער און ריינער ביי אַנדערע. דאָס נעהמט זיך אפשר דערפון, וואָס דער יוד, בטבע נישט קיין מלחמה-מענש, איז ווייניגער פעראינטערעסירט אין „שלאָגען" דעם שונא; איהם איז וויכטיגער צו מאַכען דעם שונא פאַר אויס שונא... און דאָס דערגרייכט דער יוד פיל מעהר דורך לאָגיק און שאַרפזין איידער דורך „פערנאַרען אין פאַסטקע".

דער יודישער שאַך-געווינער איז גליקליך נישט ווען איהם „געלינגט" צו „פערכאַפּען" אַ פּאָזיציע, נאָר ווען ער ... דורך זיין אייגענע, פּאָרזיכטיג געפלאַנעוועטע קאָמבינאציע און בעזיגט דעם געגנער מיט'ן כוח פון לאָגיק. מיט דער מאַכט פון אויסרעכנונג, געבויט נישט אויף צופיל, נאָר אויף „מוז" ד.ה. — ווען מיט'ן כוח פון אויסרעכענונג צווינגט ער דעם געגנער נאָכצופאָלגען דעם מאַרשרוט וואָס ער האָט פאַר איהם אויסגעפלאַנעוועט.

צום שטאַרקסטען שפּילט דער יוד ווען ער איז דעפענסיוו, ווען ער פערטיידיגט זיך קעגען אַטאַקעס פון געגנער, אין דעפענס-שפּיל ווייזט דער יוד אַרויס אַ גאונות, וואָס איז זעלטען צו בעגעגענען ביי נישט-יודישע שאַך-שפּילער, זיין מייסטערשאַפט אין פערטיידיגונג נעהמט זיך מסתמא, דערפון, וואָס אין די אַלע לאַנגע יאָהרהונדערטער פון זיין לעבען אין גלות, אָפּט פעריאָגט און אונטערדריקט, האָט זיך ביי איהם ענטוויקעלט אַ בעזונדער פעהיגקייט צו וועהרען זיך קעגען דעם שונא און בעשיצען זיך פון אַנגריף, דער פועל יוצא איז, אַז קיינער איז נישט אַזוי שטאַרק, אַזוי געשיקט און איינפאַלעריש אין דעפענס-שפּיל, אויפ'ן שאַך-ברעט ווי דער יוד. אויף אָט דעם געביט האָבען יודישע שאַך-מייסטערס געוויזען וואונדער און געשאַפען זעלטענע מוסטערס פון שאַך מייסטערשאַפט.

נאָך אַנ'אויפטו, וואָס מעג פערשריבען ווערען אויפ'ן חשבון פון יודישען שאַך-שפּילער איז — די אייגענאַרטיגע קאָנסטרוקציע פון זיין שפּילען אין נאָר קריטישע מאָמענטן.

אין אַזעלכע מאָמענטן איז דער יודישער שאַך-שפּילער פעהיג אויף אַזוינע פאַנטאַסטישע קאָמבינאַציעס, וואָס זענען געשטיצט נישט אויף פעסטע כללים פון אויסרעכענונג, נאָר געקטירט פון אינטואיציע און באַזירט אויף אינסטינקט. אַפטמאָל זעהט עס אויס אַזוי ווי אין זיין לעצטען פערטיידיגונגס-קאַמף וואָלט דער יודישער שפּילער דערשפּירט בחוש, אַז ביי אָט דעם און דעם צוג וועט דער שונא זיך אויסגליטשען — און ער דערפיהרט קונציג דעם שונא צו אָט יענעם צוג, און מערקווירדיג — אומגלויבליך ווי דאָס מעג קלינגען — ס'רוב מאָל ווערט דער אָנגעגריפענער שפּילער געראַטעוועט דורך אַ אַזאַ מין פאַנטאַסטישער קאָמבינאַציע וואָס איז געשטיצט אויף הוילער אינטואיציע.

אויך דאָס איז, מסתמא אַ פועל יוצא פונ'ם יודענס לעבען אונטער בעדריקונגען וואו ער איז אָפּט אויסגעזעצט צו אַלערליי רדיפות, וואָס טרעפען איהם נישט זעלטען איבערראַשענד צו זיי. סיי ווי אָבער איז אויך אָט דער מין שעהן-שפּיל אָהן ספק אַ גרויסער ביטראַג צו דער ענטוויקלונג פון שאַך-שפּיל.

דר. לאַסקער פיהרט-אויס, אַז די כאַראַקטעריסטישע ראַסען-אייגענשאַפטען פונ'ם יודישען שאַך שפּילער האָבען, ווי געזאָגט, פיל בערייכערט און פערטיפט דאָס שאַך - שפּיל, און די שאַך-וועלט האָט אַ סך פאַרוואָס דעם יודען דאַנקבאַר צו זיין.

די פראגע פון יודען-פערפאלגונגען

אויף דער קאנפערענץ פון אינטערנאציאנאלע סטודענטען-ארגאניזאציעס אין פאריז

פּאַריז, (יט"א). אין אינסטיטוט פאַר גייסטיגער צוזאַמענאַרבייט ביים פעלקער-בונד איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון פאָרשטעהער פון אינטערנאַציאָנאַלע סטודענטען-אָרגאַניזאַציעס, נעבען 6 אינטערנאַציאָנאַלע סטודענטען-אָרגאַניזאַציעס איז אויף דער קאָנפערענץ געווען פערטרעטען דער וועלט-פערבאַנד פון דער יודישער סטודענטענשאַפט דורך 3 דעלעגאַטען — אַלעקסאַנדער טייך (ווין), י. דראוויף (לאָנדאָן), און אַ. בושעושינסקי (פּאַריז). אויף דער טאָג-אָרדנונג האָט זיך אויך געפינען אַ פונקט וועגען דער דערנעהטערונג צווישען די ראַסען אויף די הויכשולען, וואָס האָט זיך בעצויגען אויף דעם הויכשול-אַנטיסעמיטיזם,. דעם רעפעראַט צו דעם פונקט האָט געהאַלטען דער פאָרשטעהער פון „אינטערנעשאָנעל סטודענט סערוויס" (י.ס.ס.) ה' פּאָבערעזסקי, וועלכער האָט בעטאָנט די נויטוועגדיגקייט פון גלייכער בעהאַנדלונג פון אַלע נאַציעס און ראַסען און איז אַרויסגעטראָטען געגען גוואַלדטאַטען לגבי די מינדערהייטען אויף די הויכשולען. מיט אַ קאָרעפעראַט איז אַרויסגעטרעטען דער פאָרשטעהער פון וועלט-פערבאַנד פון יודישער סטודענטענשאַפט,, ה' אַלעקסאַנדער טייך,, וועלכער האָט צום סוף פאָרמולירט פאָלגענדע שלוש-פונקטען:

1. עס דאַרף פעסטגעשטעלט ווערען, אַז די קאָנפליקטען אויף די הויכשולען ענטשטעהען אָפּט אויפ'ן יסוד פון די אַז. גער. ראַסען-אַנגעשיכטען, וועלכע בעציהען זיך מעהרסטענס אויף עקאָנאָמישע, נאַציאָנאַלע און רעליגיעזע אונטערשיידען.

2. די אינטערנאַציאָנאַלע סטודענטען-אָרגאַניזאַציעס וואַרפען אָפּ די געוואַלד אַלס מיטעל צו לעזען קאָנפליקטען און ווירקען אין דעם זין אויף אַלע אָנגעשלאָסענע אָרגאַנזאַציעס.

3. אינטערנאַציאָנאַלע סטודענטען-אָרגאַניזאַציעס שטעהען אויף דעם שטאַנדפּונקט דאָס אַלע פון פאָרויסגעמאַכטע וועלטאָנשאַונגען וועגען אינטעלעקטועלען און מאָראַלישען ניוואָ פון סטודענטען אויפ'ן סמך פון זייער ראַסען-ענטשישער אָדער רעליגיעזע אָנגעהעריגקייט דאַרפען דורכאויס פערמיטען ווערען, ווייל דער ווערט פון אַ בעשטימטער גרופּע קען נישט פון פאָראויס פעסטגעשטעלט ווערען נאָר ערשט אין פרייען גייסטיגען וועט-קאַמף און פערלויף פון שטרייט.

4. מען דאַרף ווירקען אין דער ריכטונג, דאָס אַלע סטודענטען, אומאָפּהענגיג פון ראַסע, נאַציאָנאַליטעט און רעליגיע זאָלען גלייך בעהאַנדעלט ווערען דורך די מלוכה און הויך-שול-אָרגאַנען און מען קאָן נישט בעגרעניצען זייערע רעכט אויפ'ן סמך פון ראַסען-פאָראורטיילען.

5. די אינטערנאַציאָנאַלע סטודענטען-אָרגאַניזאַציעס דאַרפען ווירקען אין דער ריכטונג צו ליקווידירען די קאָנפליקטען דורך סטודענטישע שידס-געריכטען, וועמענס צוזאַמענשטעל און פונקציעס דאַרפען גענוי דיסקוטירט ווערען. עס זאָל אויך אַרומגערעדט ווערען צי איז נישט צוועקמעסיג צו שאַפען אַנ'אינטערנאַציאָנאַלע שידס-אינסטאַנץ פאַר די דאָזיגע קאָנפליקטען.

אַרום דעם דאָזיגען רעפעראַט פון די פאָרשלאָגען האָט זיך ענטוויקעלט אַ ברייטע דיסקוסיע מיט'ן אָנטייל פון פאָרשטעהער פון אַלע סטודענטען-אָרגאַניזאַציעס. די פאָרשטעהער פון י.ס.ס. פון קריסטליכען סטודענטען-בונד און פון אינטערנאַציאָנאַלען פערבאַנד פון דיפּלאָמירטע פרויען האָבען זיך גאַנץ אָביעקטיוו אַרויסגעזאָגט וועגען דעם דאָזיגען ענין.

אַ געוויסען רעזערוו האָבען אַרויסגעוויזען פאַרשטעהער פון די אַקאַדעמישע פעלקער-בונד-ליגעס און פון דער אָרגאַניזאַציע „פּאַקס-ראָמאַנאַ", אויך די פאָרשטעהער פון צ.י.ע. (קאָנפעדעראַציאָן אינטערנאַציאָנאַל דעס עטודיאַנטס) האָט נישט אָנגענומען קיין קלאָרע שטעלונג אין דער דאָזיגער פראַגע, הגם די מעהרהייט פון די דעלעגאַטען האָט געטיילט דעם שטאַנדפּונקט פון וועלט-פערבאַנד פון יודישע סטודענטען איז אָבער נישט געלונגען צו פאָרמולירען אַנ'איינשטימיגע רעזאָלוציע,, די בעהאַנדלונג פון דער פראַגע האָט פערנומען מעהר ווי אַ העלפט פון גאַנצען קאָנפערענץ-דויער און איז פערענדיגט געוואָרען מיט דער פעסטשטעלונג פון פאָרזיצער פּראָפ. דר. האַלעצקי (וואַרשע) דאָס אַלע זענען איינשטימיג דערמיט אַז די אָנווענדונג פון געוואַלד-מיטלען אויף די הויכשולען מוז פערוואָרפען ווערען און אַלע צוהערער אויף די הויכשולען מוזען גלייך בעהאַנדעלט ווערען, גלייכצייטיג איז בעשלאָסען געוואָרען די פראַגע פון „ראַסען-דערנעהנטערונג" צו שטעלען אויף דער טאָג-אָרדנונג פון דער נעכסטער קאָנפערענץ פון אינסטיטוט פאַר גייסטיגער צוזאַמענאַרבייט ביים פעלקערבונד.

היטלער ארגאניזירט

אנטיסעמיטישען אינטערנאציאנאל

בודאַפּעשט, (יט"א). ווי דער יט"א פערטרעטער דערוויסט זיך פון אינפאָרמירטע קרייזען, האָט היטלער איינגעריכטעט אין בערלין ביי דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער אָרגאַניזאַציע אַ ספּעציעלע הויכשול פאַר אַנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע. אין דער דאָזיגער אַנשטאַלט ווערען אויסגעבילדעט אַנטיסעמיטישע אַגיטאַטאָרען (רעדנער און אָרגאַניזאַטאָרען), פון פיל לענדער. אויך רומענער, מאַדיאַרען, קראָאַטען, בולגאַרען,, גריכען ,לעטלענדער און אַנטיסעמיטישע אָרגאַניזאַציעס פון אַנדערע לענדער (שוועדען, האָלאַנד, שווייץ) שטודירען אויף היטלערס הויכשול. אַנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע און אָרגאַניזאַציע.

אַ זוהן פון פּראָפ. קוזאַ אין בוקאַרעשט איז געווען דער ערשטער אַבסאָלווענט פון דער דאָזיגער הויכשול. אויך די אונגאַרישע האַקענקרייצלער האַלטען אויס אין בערלין עטליכע תלמידים. עטליכע טעג פאַר פסח האָט היטלער אויפגענומען און אויף אַ לענגערע אודיענץ דעם פיהרער פון די אונגאַרישע נאַציאָנאַליסטען דעפּ זשאַלטקאַ מעשקאָ און אַרומגערעדט מיט איהם די אַרבייט אין אונגאַרן, וואו די האַקענקרייצלערישע בעוועגונג איז לעצטענס שטאַרק געוואַקסען אין עטליכע קרייזען, ספּעציעל צווישען דער קאַלוויניסטישער פויערישער בעפעלקערונג. אַ בעזונדערס גרויסען קאָנטינגענט פון תלמידים אויף די היטלערישע אַנטיסעמיטישע קורסען (אַזעלכע זענען פערהאַן אויך אין ווין, טשערנאָוויץ, קראָנשטאַט, ברין), שטעלט צו די אוקראַינישע בעפעלקערונג פון גאַליציען, בוקאָווינע און קאַרפּאַטען-רוסלאַנד. דער אוקראַאינישער נאַציאָנאַליזם שטיצט היטלערן מיט דער האָפנונג אַז ביי אַ נצחון פון דער דייטשער, אונגאַרישער און איטאַליענישער רעוויזיאָנס-פּאָליטיק וועט אויך אויפלעבען צוריק דאָס פּראָבלעם פון אוקראַאינישער מלוכהשער זעלבסטשטענדיגקייט.

דער הויפּט-צוועק פון דער בערלינער אַנטיסעמיטישער הויכשול איז אָבער אינטערנאַציאָנאַלע אַנטיסעמיטישע אַרבייט, אַלס טייל-אויפגאַבע פון היטלער-דייטשלאַנד אויסענפּאָליטיק. וואָס מעהר אַנטיסעמיטישע אונרוהען אין פערשידענע לענדער און וואָס שטאַרקער די אַנטי-יודישע בעוועגונג אין אַנדערע טיילען פון איירָאָפּע, אַלץ לייכטער די אינטערנאַציאָנאַלע אויסענפּאָליטישע לאַגע פון נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישען דייטשלאַנד. די דאָזיגע טענדענץ ווערט אָפען פּראָפּאַגאַנדירט דורך דער האַקענקרייצלערישער פּרעסע אין דייטשלאַנד און ביי די דייטשע מינדערהייטען אין אונגאַרן, רומעניען און טשעכאָסלאָוואַקיי וועלכע ווערען אָרגאַניזירט אויף האַקענקרייצלערישען פּראָגראַם אַלס אויסענפּאָליטישע שטיצפּונקטען מיט אַ ברייטער אַנטיסעמיטישער טעטיגקייט לטובת דעם היטלעריסטישען דייטשלאַנד.

פאַקטיש האָט זיך די טעטיגקייט פון דער אַנטיסעמיטישער הויכשול אין בערלין און פון דעם ספּעציעלען יודען-בעקעמפונגס-דעפּאַרטאַמענט ביי דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאַרטיי לעצטענס קאָנצענטרירט אויף אָרגאַניזאַטאָריש אומפאַסען אַלע דייטשע מינדערהייטען אויף דער גאַנצער וועלט און אויף זייער אַקטיווירונג אין דינסט פון היטלעריזם בכלל און פון האַקענקרייצלערישען דייטשלאַנד בפרט. מיט דער אַרבייט פיהרט אָן דער לייטער פון בייעם אויסענפּאָליטישען אַמט אַרטור ראָזענבערג. עס ווערען אַרויסגעשיקט אָרגאַניזאַטאָרען און פּאָליטישע קאָמיסאַרען אין אַלע לענדער, וואו עס געפינען זיך דייטשע מינדערהייטען, כדי צו שאַפען דאָרט שטאַרקע היטלעריסטישע אָרגאַניזאַציעס און צוציהען צו דער אַרבייט אויך די אונצופרידענע מינדערהייטען פון אַנדערע פעלקער, די גרעסטע אָנשטרענגונגען ווערען געמאַכט בנוגע אַמעריקע, וואוהין היטלער שיקט אַרויס כסדר נייע איינפלוסרייכע שליחים.

ביים טעלעפאן

(סקיצע)

פון ח. מיכאל

שוין די צווייטע שטונדע זיצט העלען ביים טעלעפאָן און וואַרט אונגעדולדיג.

פון אויפרעגונג האָט זי זיך שוין אָפּגעביסען אַלע נעגעל, וואָס זענען בעדעקט מיט רויטען לאַק, און אויסגעשריבען מיט דעם בליישטיפט אַלע בלעטלעך פּאַפּיר, וואָס ליגען פאַר איהר אויפ'ן טעלעפאָן טישעל. נאָר דער טעלעפאָן קלינגט נאָך אַלץ נישט.

שיקט זיך דען, אַז ער האָט פערגעסען זיין פערשפּרעכונג? זיי האָבען דאָך אָפּגעמאַכט! ער האָט דאָך אפשר צעהן מאָל איבערגעחזר'ט, „שבת, פיר אַ זייגער„ וועל איך דיר ...קלינגען; זיי אין דער היים, העלען"...

אַוודאי איז זי אין דער היים! נאָך פון צוויי אַ זייגער אָן האָט זי זיך גענומען אָנטון, אויספוצען, שעהן מאַכען, גלייך ווי ער וואָלט זי געקענט זעהן דורכ'ן טעלעפאָן. זי האָט זיך אָנגעקרייזעלט די האָר, געמאַכט אַ מאַניקור און האָט פערבייגעהענדיג אַ זאָג געטון צו דעם קלענערען ברודערעל:

— דו זאָלסט מיר נישט שטערען... איך וועל זיין פערנומען.... איך וועל רעדען אויפ'ן טעלעפאָן....

אַרום דריי אַ זייגער האָט זיך העלען אַוועקגעזעצט ביים טעלעפאָן-טישעל, נאָכדעם ווי זי האָט פעסט צוגעמאַכט די טיר אין צימער, און עפּעס אַ יום-טוב'דיגע שטימונג, אַ פריידיגע אויפגערעגטקייט האָט זי מיטאַמאָל אַרומגעכאַפּט.

סוף-כל-סוף איז דאָס דאָך איהר ערשטער ראָמאַן אין לעבען, איהר ערשטע יונגע ליבע, איהרע ערשטע קושען.

ביי איהר, ביי העלענען, האָט זיך פעריהרט אַ געהיימניש, אַ סוד — דער ערשטער סוד אין איהר לעבען! זי האָט זיך געקושט מיט מאַקסען... די ליפּען זיינע קיצלען נאָך איצט איהר האַלז און די באַקען... זי איז אַזוי גליקליך, העלען! אַזא פרעהליכע איז זי דעמאָלט געקומען צולויפען אַהיים, אַנ'אויפגעלעגטע און פערשיכור'טע פון גליק.

מאַקס האָט איהר די גאַנצע צייט אַרייגעקוקט אין די אויגען און געזאָגט, אַז זי איז אַ שעהנינקע,, אַז ער האָט זי זעהר ליב, אַז זיי דאַרפען זיך ערגעץ-וואו צוזאַמענטרעפען, אויסער דער היים... וואָס, מען וועט עס איהר נישט ערלויבען? אָבער פאַרוואָס? אַלע מיידלעך שפּאַצירען מיט בחורים,, קיינער זיצט נישט אין דער היים מיט דער מאַמען און מיט דעם ברודערעל... ער וועט איהר אָנקלינגען שבת, און זיי וועלען זיך צוזאַמענרעדען, וואו אַהין זיי זאָלען געהן.... שבת... פיר אַ זייגער...

ווי לאַנגזאַם עס רוקט זיך דער ווייזער!

האַלב נאָך פיר טראַכט שוין איבער, העלען,, זי ווערט נערוועז, — וואָס-זשע האָט איהם דאָרט פערהאַלטען מאַקסען? עס האָט דאָך איהם זיכער עפּעס געמוזט פערהאַלטען, אָבער וואָס? אויף איין רגע טוט איהר אַ טיאַכקע דאָס האַרץ: אפשר עפּעס אַנ'אַנדער מיידעל?... נאָר ניין, עס קאָן נישט זיין! אָט באַלד, אָט באַלד וועט ער אָנקלינגען!.

אַ זייגער 5 שטיקען שוין די טרעהרען, ווי אַ קנויל, אין העלענס האַלז, אין האַרצען ברענט אַ גיהנום. דער טעלעפאָן שווייגט, ווי אַ טויטער... און פונקט אַזוי טויט איז איהר נשמה.

ער האָט פערגעסען! מאַקס האָט פערגעסען!..

אָט וואָס פאַר אַ ווערט עס האָט זיין ליבע, זיינע פערשפּרעכונגען! מילא... זי אַליין איז שולדיג,, אויב אַ מיידעל ערלויבט אַזוי לייכט, מען זאָל זי קושען... עך, אַ נאַר איז זי, אַ גרויסע נאַר! געוויס האָט ער שוין קיין שום רעספּעקט נישט פאַר איהר... עך, ווי זי האָט זיך פערנאַרישט! עס ווילט זיך אַ כאַפּ-טון דעם טעלעפאָן-טרייבעל און אויסשרייען צו אַלע מיידלעך: „מיידלעך! זייט נישט קיין נאַראָנים! לאָזט זיך נישט קושען אַזוי לייכט"!....

און דער טעלעפאָן שווייגט נאָך אַלץ, ער איז טויט. שוין עטליכע מאָל האָט זי די טיר געעפענט.

העלען איז דערשלאָגען, די טרעהרען,, וואָס האָבען ווי אַ גאַליג-ביטערער קנויל געדריקט אין איהר האַלז, האָבען זיך ענדליך דורכגעשלאָגען, אַרויסגעריסען און קאַפּען אויף די באַקען, אויף דער קלייד, אויף דעם טעלעפאָן-טישעל... מאַקס וועט שוין נישט אָנקלינגען. עס איז שוין כמעט זעקס אַ זייגער... אַ סוף!

אַ סוף און אַנ'עק, אַלץ איז צווישען זיי געענדיגט, זאָל ער זי איצטער בעטען — קיין וואָרט נישט, קיין...

ניין, אַזא חוזק מאַכען פון איהר קאָן זי, העלען, מעהר נישט איבערטראָגען! אַ סוף! אַ סוף צו אַלץ! און לויפט אַרויס פון צימער. אַנטלויפען ערגעץ-וואו, אַנטלויפען פון דאָזיגען הויז, פון דעם טעלעפאָן... אָ, ווי זי האַסט איהם איצט, מאַקסען!

שפּעטער מיט דריי שעה קומט העלען צוריק אַהיים, אַנ'אויסגעמאַטערטע, אַ פינסטערע, אַ אומגליקליכע. זי האָט פעסט בעשלאָסען, איינמאָל פאַר אַלעמאָל: אַ סוף! — און קיין זאַך אין דער וועלט וועט נישט ענדערען איהר בעשלוס!

רופט איהר ברודער מיט אַ פערשלאָפענע קול:

— העלען!

— טשעפּע זיך אָפּ!

— העלען!

— דול נישט קיין קאָפּ, זאָגט מען דיר! וואָס האָסטו זיך צוגעשטעפּעט?

— עמיצער האָט דיר דאָ אָנגעקלונגען, העלען....

ווי פּאַראַליזירט, בלייבט העלען שטעהען אין מיטען צימער. און פּלוצלונג טוט זי זיך מיטאַמאָל אַ וואָרף צום ברודער און הויבט איהם אָן טרייסלען:

— כאַפּ זיך אויף! שלאָף נישט, איך בעט דיך! ב' ו. זאַנדושע, ווער האָט געקלונגען? זאָג,, ווי הייסט ער?

דאָס יונגעל עפענט די אויגען, שפּאַרט זיך אָן אויפ'ן עלענבויגען און הויבט זיך אָן צו דערמאָהנען, אַ פערשלאָפענער:

— ע, ע... ער האָט געזאָגט...

— מאַקס?

— יאָ,, יאָ,, מאַקס

— וואָס-זשע האָט ער געזאָגט, וואָס ?

— ע,, ע... געזאָגט... איך וויל שלאָפען! איך האָב פערגעסען! — ענטפערט ס'יונגעל מיט אַ וויינענדיג קול, און דאָס קעפּעל זינקט פאַלט צוריק אויפ'ן קישען.

— אָ, שלאָף נישט, איך בעט דיך! דערמאָהן זיך, וואָס האָט ער געזאָגט?... איך וועל דיר דער פאַר שטענדיג ערלויבען צו שרייבען אויף מיין טישעל... איך וועל דיר שענקען מיין בערער... ס'יונגעל שלאָפט שוין אָבער.

אין הילפלאָזען פערצווייפלונג קוקט זיך העלען אַרום. וואָס וואָלט זי דען איצט נישט אַוועקגעגעבען, אַבי אויסצוגעפינען, וואָס מאַקס האָט געזאָגט! דאָס איז אָבער אוממעגליך....

עס איז אַ גרויסער פּערדראָס. און דאָך פיהלט זי, ווי אַ פריידיגע כוואַליע פון גליק פערגיסט איהר דאָס האַרץ; ער האָט פאָרט אָנגעקלונגען! טאַקע אָנגעקלונגען!....

עלטערע יודישע פרוי זיך אראָפּגעוואָרפען פון 4־טען שטאָק

(2) אויף זגערזשער 44 האָט זיך געטעטן אין אווענד, ניין א זייגער, בעת קיינער פון די משפחה־לייט איז אין שטוב נישט געווען — אַרונטער־געוואָרפען פון איהר וואוינונג אויפ׳ן 4. שטאָק די 65־יעהריגע פרוי, גיטעל צימערמאַן.

זי איז געבליבען ליגען א טויטע אויפ׳ן אָרט מיט א צושפּאָלטענעם שאַרבען און צובראָכענע הענד און פיס.

די אומגליקליכע פרוי האָט לעצטענס געליטען שווער אויף נערוועז, און די שטוב־מענשען האָבען זי געהיטען, עס זאָל מיט איהר עפּעס קיין ביין נישט פּאַסירען, מען האָט זי אָבער נישט דערהיט.

די אחים יוזעף וזיגמונד „באַוויזען" זיך אין א פריילעד הייזער

שטעכען און דעמאָלירען און דערפאַר וועט יוזעף זיצען א יאָהר אין טורמע

(א) דעם 28־טען יאַנואַר ד. י. האָבען די ברידערליך זיגמונד און יוזעף קאַפּושאָווסקי אין מיטען באַכט געמאַכט א „וויזיט" אין א פרייליך הייזעל אויף סאַלנאַ 11, און גענומען זיך פרייליך מאַכען.

ביזו לביזו האָבען די „געסט" צעשטאָכען דעם בעל־הבית מיט דער בעל־הביתטע, און דעמאָלירט די וואוינונג.

נעכטען איז יוזעף פערמשפּט געוואָרען אויף א יאָהר תפיסה, זיגמונד איז בעפרייט געוואָרען.

יודישער רואינירטער סוחר אָפּגעשניטען פון תליה

שווערליכער זעלבסטמאָרד אין טאָג פון א ליציטאַציע

(2) אויף לימאַנאָווסקא 102 וואוינט דער 54 יעהריגער יודישער סוחר הערש ראָזענבערג, וועלכער איז ווי פיל אַנדערע סוחרים דירעקט געוואָרען פון דעם שווערען קריזיס.

אויף נעכטען איז ביי איהם בעשטימט געווען א ליציטאַציע. ראָזענבערג איז אַרומגעלאָפען באָרגען א פּאָר זלאָטעס אויף אָפּצוקויפען זיך ביי די „נשמה־כאַפּער׳ס", וואָס לויפען מיט די קאָמאָרניקעס אָפּצוקויפען דאָס לעצטע ביסעל בעבעכעס.

נישט קענענדיג בעקומען די פּאָר זלאָטעס, איז ער אין גרויסער פערצווייפלונג אַרויס אויף די לאָזט געוואָרען פון „קאַכאַנובקע".

צום גליק איז ער בעמערקט געוואָרען פון א שכן און בעצייטענס אָפּגעשניטען געוואָרען פון דער תליה. די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט איהם געגעבען הילף.

א פּרוב צו בעגעהען זעלבסטמאָרד איז נעכטען בעגאַנגען די 32 יעהריגע העלענא ראָטשטשיק אויף גדאַנסקא 1 אין א שווערען צושטאַנד איז זי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל.

צי איז אדוו. לוקאשעוויטש משוגע?

נעכטען אַרויסגעלאָזט פון „קאַכאַנובקע"

(2) נעכטען איז אַדוו. לוקאַשעוויטש אַרויסגעלאָזט געוואָרען פון „קאַכאַנובקע".

ווי בעוואוסט, איז אדוו. לוקאַשעוויטש בעגאַנגען א גאַנצע רייהע מיסבראויכען. היות ווי ער איז געווען פערדעכטיג אַז ער איז אומנאָרמאַל, האָט מען איהם איבערגעפיהרט קיין „קאַכאַנובקע" אויף אָבסערוואַציע.

לעצטענס האָט דעם אַדוואָקאַט׳ס ברידער פאַרגענומען שריט צו דעקען די שאָדענס, געגען אַדוו. ל. ווערט געפיהרט אַן אויספאָרשונג, צי ער איז די מיסבראויכען בעגאַנגען ביים פולען פערשטאַנד.

בעליבטער שוישפּילער יוסף סטרוגאַטש

טרעט אויף אין „אבשלום" אויף זילבערצווייג׳ס קבלת־פנים

דער בעליבטער שוישפּילער און זינגער יוסף סטרוגאַטש האָט אָנגענומען די איינלאַדונג זיך צו בעטייליגען אין פייערליכען קבלת פנים היינטיגען שבת אָווענד אין פילהאַרמאָניע לכבוד זלמן זילבערצווייג, רעדאַקטאָר פון „טעאַטער־לעקסיקאָן".

יוסף סטרוגאַטש וועט אויפטרעטען אין בעליבטען ליד „אין בית המקדש אין א ווינקעל חדר" פון גאָלדפאַדען׳ס „שולמית". סטרוגאַטש וועט דאָס ליד זינגען אין קאָסטיום און גרים אין דער רעוויאַפּטיילונג, וואָס ווערט איינגעאָרדענט אין דער קאַפּעל־סצענע אין „די כשוף מאַכערין", וואָס וועט אויפגעפיהרט ווערען דורך משה ליפּמאַן.

סטרוגאַטש׳ס אויפטריט איז נאָר איינער פון די אומצאָהליגע גאָלדפאַדען־נומערן, וואָס ווערען געגעבען היינטיגען שבת אָווענד אין פילהאַרמאָניע־טעאַטער. עס איז א דאָפּעלטער יום טוב, א קבלת־פנים פאַר אונזער בן־עיר זלמן זילבערצווייג, וועלכער איז איצט געקומען פון אַמעריקע אלס רעדאַקטאָר פון דעם „טעאַטער־לעקסיקאָן", א ווערק, וואָס האָט אַרויסגערופען בעוואונדערונג און בעגייסטערונג ביי דער קריטיק און ביי די לעזער, און גלייכצייטיג וועט אויף דעם יום־טוב בעערט ווערען דער אָנדענקען פון דעם גרינדער פון דער יודישער ביהנע אב״הם גאָלדפאַדען, וועמענס 25־טער יאָהרצייט עס קומט איצט אויס. צוליב דעם וועט דאָס גאַנצע פּראָגראַם בעשטעהן בלויז פון גאָלדפאַדען־שאַפונגען אויפ׳ן מוזיקאַלישען, וואָקאַלישען און דראַמאַטישען געביט.

דער יום־טוב האָט אַרויסגערופען א גרויסען אינטערעס אין אונזער שטאָט, וואָס עס לאָזט זיך דערקענען דורכ׳ן שטאַרקען פאַרפאַרקויף פון די בילעטען.

היינט אלגעמיינע פערזאַמלונג

פון די מיטגלידער פון דער קרעדיט־געזעלשאַפט

היינט, מיטוואָך, 6 א זייגער אָווענד קומט פאָר אין דער געביידע פון דער קרעדיט־געזעלשאַפט די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער. אויף דער טאָג־אָרדנונג זעהר וויכטיגע פראַגען.

אלע הויז־בעזיצער מוזען אין זייערע אייגענע לעבענס־אינטערעסען פּינקטליך ערשיינען.

מען מוז מיטנעמען די לעגיטימאַציעס, ווייל אַנדערש וועט מען נישט אריינגעלאָזט ווערען צו דער פערזאַמלונג.

פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע

מיר האָבען ערהאַלטען פאָלגענדען קאָמוניקאַט: די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע פאָדערט אויף אלע איהרע מיטגלידער אין דער שטאָט און אומגעגענד, אַז זיי זאָלען זיך נישט בעטייליגען אין קיין שום מאַניפעסטאַציעס געגען וועמען עס זאָל נישט זיין געריכטעט.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 26־טען אַפּריל 1933

11,40 פּרעסע־איבערזיכט. 11,50 קאָמוניקאַט. 11,57 צייט־סיגנאַל. 12,05 טאָג־פּראָגראַם. 12,10 גראַמאָפאָן. 1,20 קאָמוניקאַט. 3,10 עקספּאָרט־קאָמוניקאַט. 3,15 ווירטשאַפטס קאָמוניקאַט. 3,30 כראָניק. 3,35 פּראָגראַם פאַר קינדער. 4,00 גראַמאָפאָן. 4,20 פאָרלעזונג פאַר מאַטוריסטען. 4,40 פאָרלעזונג. 5,00 אוידיציע. 5,40 רעפעראַט. 5,55 טאָג־פּראָגראַם. 6,00 פאָרלעזונג. 6,20 ידיעות. 6,25 טאַנץ־מוזיק. 7,00 פערשידענעס. 7,20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער. 7,30 סעליעטאָן. 7,45 ראַדיאָ פּרעסע. 8,00 קאָנצערט. 8,25 ציגיינער־ראָמאַנסען. 8,50 ספּאָרט. 9,00 קאָנצערט 10.15 טאַנץ־מוזיק. 10,40 גראַמאָפאָן. 10,55 קאָמוניקאַט. 11,00 טאַנץ מוזיק.

היינט גרויסע פּרעמיערע! היינט גרויסע פּרעמיערע!

Madame Butterfly (מאַדאַם בוטערפליי)

אין די הויפּטראָלען: SILVIA SIDNEY, C. GRANT

— אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאַבע. — אָנהויב 4 א זייגער נאָכמ. שבת און זונטאָג 1 בייטאָג.

PRZYCHODNIA DLA CHORYCH
Chrobrego 4 (przy Zgierskiej 87)
„ZDROWIE"
ס נעמען אן דאָקטוירים־ספּעציאַליסטן דענטיסטישער קאַבינעט, רענטגען־שטראַהלען, פערהיטונגס־איינשפּריצונגען. וויזיטען אין שטאָט. נאַכט־הילף.
2145

שייטלען מיט פּאַריזער שרינדעל
ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרבייט צו ביליגע פּרייזען און אָנדולאַציע ביי קערש, סקווערא 15

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

יונגלען, וועלכע ווילען פּערדינען 2 זל. א טאָג, קענען זיך מעלדען צו „Express" Nowomiejska 22 בעגען קויציע פון 8 זל.
2139

ריכטעוועך ווערען פון זאַפּאַרט געברויכט ביים שטעפּער ווייגפעלד, זשעראָמסקיעגאָ 34.
2140

עס ווערט געזוכט האַנד־זאַקען־מאַכער. צו ערפאַהרען ביי מרויבע קאַמיענא 14 פּאַרטער.

פערשידענעס

צו פערקויפען א שטריק־מאַשין גראַסערס 60 X 7. צו ערפאַהרען אַלעקסאַנדריסקא 21, ביי קאַלינסקי.
2149

לעכער אויף מאַשין
דער
ווערען אָנגענומען אויסצוניייען ביי
ג. נאָרדמאַן, שרודמיעסקא 8

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטן
און דענטיסטישער קאַבינעט
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאָן 63=137
עס נעמען אָן דאָקטוירים ספּעציאַליסטען: שיפּמאַן, וואַלינסקי, שמיר־געלד, קערשנער, שמערלאָווסקי, סלאַבאַדסקי, זאַלצוואַסער, איציקזאָן, קראַסאָווסקי, יאַקובזאָן און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקא.
וויזיט 3 זל.

Dr. S. KANTOR
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעהמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און 4—9 אָווענד. זונטאָג און יום־טוב פון 8—2 נאָכמ.

כירורגיש
וועכנערין־קליניק
„SANATO"
S. Z O. O.
אגראַדאָווא 10 טעל. 213-57.
1־טע און 2־טע קלאַס
געבורטען II קל. 175 זל.

Dr. med.
Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעהמט אָן פון 8—11 פריה און 4—8 אָווענד, זונטאָג פון 9—1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־און געשלעכטס־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1—2 מיטאָג און פון 5—9 אָווענט, זונטאָג פון 10—1 בייטאָג
עלעקטראָגאַלוואַניזאַציע.
פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע־פּרייזן

כירורגישער קאַבינעט
Dr. Szreiber
איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף
Narutowicza № 9
tel. 122-95.
אָפּעראַציעס, אַפּאָטרונקעס, האַלס, נאָז און אויער. היילאַנשטאַלט־פּרייזע.

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אָן קראַנקע אין אלע ספּעציאַליטעטן
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

זיכערע הילף און א רפואה!

אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן א מעסער און אָהן בלוט־פערגיסונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף, פאַר הויקערס און פיס.

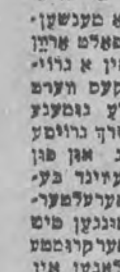

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינטעל־ברוך וואַקסט גרויס אַזוי ווי א מענשען־קאָפּ, אָדער ווי א וואַסער־קאַן און עס פאַלט אַריין אין דעם כיס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה. דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבליך. ספּעציעלע נומענע היילבאַנדאַזשען אויסגעצייכנט נאָך דורך גרויסע פּראָפעסאָרען פון מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר דאָקטאָר בראַכירעזינג בעזמיגע זיכער דעם שוואַכסטען און פערעלטערטען ברוך, אויך פאַר הויקערס, לייטונגען מיט היילגיפּסען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרימטע פיס און פלאַט־פיס, ספּעציעלע אינלאַגען אין די שיך, קונסטליכע נומענע פיס, הענד און זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע ערדען.

עמפּפאַנגט פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אָווענד.

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, Wólczańska 10 ,tel. 221-77 front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס־פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד״ר באַראַנטש, פּראָפ. ד״ר י. מאַרישלער, פּראָפ. דר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען־קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

ווערמיט דריק איך אויס מיין האַרציגסטען דאַנק דעם ה׳ דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, פאַר זיין וואָרגעפילטען פערלעגען מיר א באַנדאַזש לויט זיין סיסטעם, וואָס פערזיכערט מיך גענצליך.

(—) Lajzor Tobias,
Łódź, ul. Nowomiejska 7, III p.

DR. MED.
M. Glazer
הויט און וועגערישע קראַנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
ZACHODNIA 64
Telefon 185-49
נעהמט אָן פון 12 ביז 2 און פון 7 ביז 8.30 אָווענד.
1697
זונטאָג און פייערטאָג פון 10 ביז 12 מיטאָג

Lek. dent.
S. LIBERMAN
11. ליסטאָפּאַד 46,
טעל. 172-06
נעהמט אָן פון 4–7 נאָכמיטאָג, פון 7–9 אָווענד —
זענען די פּרייזען בעדייטענד פערקלענערט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.